

MONUMENTA SERINDICA NO. 3

GLO SKAD

A Material of a Tibetan Dialect in the Nepal Himalayas

Edited by
Hajime KITAMURA
with the collaboration of
Kalsang Namgyal
Kalsang Lhawang
Michiyo HOSHI

INSTITUTE FOR THE STUDY OF LANGUAGES AND CULTURES
OF ASIA AND AFRICA
1977

MONUMENTA SERINDICA NO. 3

GLO SKAD

A Material of a Tibetan Dialect in the Nepal Himalayas

Edited by
Hajime KITAMURA
with the collaboration of
Kalsang Namgyal
Kalsang Lhawang
Michiyo HOSHI

INSTITUTE FOR THE STUDY OF LANGUAGES AND CULTURES
OF ASIA AND AFRICA
1977

P R E F A C E

The volume shows the results of research on the Tibetan dialect of Mustang (in Tibetan, glo/lo/) district (hereinafter referred to as the Lo dialect) carried out in the Kingdom of Nepal and Japan for the years 1975 and 1976, thanks to the kind support of the Royal Government of Nepal and Tribhuvan University in Kathmandu, and the generous sponsorship of the Ministry of Education of Japan. From July, 1975 I carried out research on the Thakali language and preparatory investigations for socio-linguistic research of the Rasuwa district in the Kingdom of Nepal. When I left Nepal for Japan in September I asked Professor Shigeru Iijima to collect material on the Lo dialect, in which I had been interested for some time past. In December of the same year, in Kathmandu, the Professor with the co-operation of Mr. Kalsang Namgyal, a native of Lhasa who also understands the Lo dialect, and his wife, Mrs. Kalsang Lhawang, a native of Lo and a native-speaker of the Lo dialect, got Mr. Thondup, a native of Lo, to record on tape the conversation sentences and vocabulary as given according to the Lhasa dialect in my "Gendai Chibettogo no Kaiwa (Conversation of Modern Tibetan)" (ILCAA, 1974), and had Mr. Kalsang Namgyal transcribe that into Tibetan script. Professor Iijima returned to Japan at the beginning of January in 1976 and committed the edition of the above recordings to my care. However the method of transcribing the Lo dialect into Tibetan script is by no means established, and I came to the conclusion that it would be difficult to edit the data using only the materials transcribed by Mr. Kalsang and the recordings. However it so happened that the Tōyō Bunko (Oriental Library) invited the Mr. Kalsang Namgyal and Mrs. Kalsang Lhawang to Japan in Autumn 1976 as collaborators on the Tibetan Research Project of the same Library.

Thus, using the above-mentioned material as a guide, I was fortunate enough to be able to carry out anew research on the Lo dialect with the aid of Mrs. Kalsang Lhawang. They arrived in Japan in November of 1976 and research was commenced with the co-operation of Mr. Kalsang Namgyal in the same month. However since I myself was unable to devote sufficient time to it due to my administrative works, it was carried out principally under the charge of Mrs. Michiyo Hoshi, a joint researcher of our research institute, while I assumed charge of editing the research findings and preparing the manuscript.

The present volume is made up of two parts, Part One dealing with sentences and phrases, and Part Two dealing with vocabulary. In Part One, the even pages record the version in the Lhasa dialect written in Tibetan script with English translation below, and on the odd pages the corresponding version is given in the Lo dialect as transcribed into Tibetan script. The Lhasa dialect version consists of the conversation sentences of Lessons 1 to 7 and the majority of the illustrative sentences of the grammatical explanations of Lessons 8 to 14 of the previously mentioned text, compiled with the co-operation of Mr. Yasuhiko Nagano and based on data collected from two natives of Lhasa, Mrs. Tsering Dorma Gelek and Mr. Ngawang Thondup Narkyi, and Mr. Sonam Gyatso, who although born in Tanag speaks a dialect close to that of Lhasa; this was further revised by Mr. Kalsang Namgyal. The translation of the Japanese manuscript into English was carried out by Mr. Rolf Giebel, a student from New Zealand to whom I have been teaching Tibetan. The Lo dialect version is the result of revisions, based on observations made by Mrs. Hoshi and myself and added with the approval of Mr. and Mrs. Kalsang, to the transcription of Mrs. Kalsang Lhawang's pronunciation into Tibetan script carried out by Mr. Kalsang Namgyal. As our research on the Lo dialect advances, we hope to add the phonemic transcription. Generally speaking, in transcrib-

ing the Lo dialect into Tibetan script we made so bold as not to pay undue attention to the traditional Tibetan writing system; hence the result is largely phonetic.

The words contained in Part Two are the result of investigations carried out on items No. 0001 - 0500 of the "Gengo Chōsa-hyō (Linguistic Questionnaire)" No. 1 (ILCAA, 1966), compiled and published by our Institute. The corresponding Lhasa dialect is given in Tibetan script, while the Lo dialect is recorded, as in Part One, in Tibetan script.

As far as I am aware there has been virtually no research work published on the Lo dialect. According to Mr. Kalsang Namgyal, the dialect spoken by Mrs. Kalsang Lhawang is that of Lo Mönthang, the centre of the Mustang district, however there is no great difference between it and the dialects of the Marang, Tsarang, Gemi, Kyimaling, Yamdrog, Nyichung and Trenkar areas, while it differs somewhat from the dialects of the Tshoshar and Tshonub areas and still further from the dialects of Yagra and Gara. It would be gratifying if the present volume were to be of some service, however slight, to further research on the Lo dialect. Furthermore, I feel that it would be most helpful for the progress of linguistic research on the Tibetan language if, with the publication of this volume, Tibetans themselves were to take an interest in recording of the dialects of the Tibetan language in Tibetan script.

Lastly I would like to express my thanks to Miss Yoko Kitamura, to whom I entrusted the typing of the Tibetan script, and to the members of the office staff who also rendered their services.

Tokyo

March, 1977

Hajime Kitamura

ABBREVIATIONS:

Comp.	comparative form of adjective
f.	a form used to female
h.	honorific
Imp.	imperative
Impf.	imperfect
Lit.	literary form
m.	a form used to male
n.	noun
n.h.	non-honorific
Pf.	perfect
Pos.	positive form of adjective
Sup.	superlative form of adjective
v.	verb
vi.	intransitive verb
vt.	transitive verb

PART ONE: SENTENCES AND PHRASES

1. The Lo dialect and its transcription into Tibetan script has the following major characteristics, when compared with the Lhasa dialect and its transcription into Tibetan script (cf. Hajime KITAMURA, Asian & African Grammatical Manual No.122: Tibetan (Lhasa Dialect), ILCAA, 1977).

(1) The root consonant letters, ག་, ར་, ལ་, བ་ and ཅ་ represent half-voiced and unaspirated sounds [g̊], [d̊z], [d̊], [b̊] and [d̊z] respectively, with or without any superfixed letter or any prefixed letter other than ས་ and འ་. When combined with the prefixed letter ས་ or འ་, they represent completely voiced and unaspirated sounds [g], [dz], [d], [b] and [dz] respectively, and the following vowel becomes breathy.

(2) The root consonant letter ཟ་ represents a voiced fricative [z] corresponding to the medial [s] of a word or the initial [s] of an atonic word of the Lhasa dialect.

(3) The combination of the root consonant letter ཅ་ and the sub-fixed འ་ represents a palatal fricative [ç].

(4) The suffixed letter ས་ represents a glottal stop [ʔ].

(5) The nominal particles such as ཞི་ "of", ལ་ "to, at", ནས་ "from", ལས་ "than", and ཅང་ "and", as well as verbal particles such as ལ་ are generally pronounced in a high tone.

(6) With the exceptions of the points listed above, the relationship between the pronunciation of the Lo dialect and its transcription into Tibetan script is almost the same as in the case of the Lhasa dialect.

2. When the meaning of a sentence or phrase in the Lo dialect differs from that of corresponding one in the Lhasa dialect, its English translation is given just below the text of the Lo dialect.

སློབ་ཚན་དང་པོ།

- 1-1 ཀ། འདི་དེབ་རེད། འདི་དེབ་རེད་པས།
 1-2 ཁ། ལགས་རེད།
 1-3 ཀ། འདི་འདི་དེབ་རེད་པས།
 1-4 ཁ། ལགས་མ་རེད།
 1-5 ཀ། འོ་ན་འདི་ག་རེ་རེད།
 1-6 ཁ། དེ་དཔེ་ཆ་རེད།
 1-7 ཀ། འདི་སློབ་དེབ་རེད། ཚིག་མཛོད་རེད།
 1-8 ཁ། དེ་སློབ་དེབ་རེད། ཚིག་མཛོད་མ་རེད།
 1-9 ཀ། འདི་འདི་ཚིག་མཛོད་མ་རེད་པས།
 1-10 ཁ། ལགས་མ་རེད། དེ་བརྗེད་དེབ་རེད།
 1-11 ཀ། ལྷ་སྐྱུག་ཡིག་ཆས་རེད་པས།
 1-12 ཁ། ལགས་རེད།
 1-13 ཀ། འདི་ཚོ་ལྷ་སྐྱུག་མ་རེད་ལྟུ།
 1-14 ཁ། ལགས་མ་རེད། དེ་ཚོ་ས་སྐྱུག་རེད།
 1-15 ཀ། ས་སྐྱུག་འདི་ཡིག་ཆས་རེད་དང་།

Lesson 1

- 1-1 A: This is a book. Is this a book?
 1-2 B: Yes, it is.
 1-3 A: Is this also a book?
 1-4 B: No, it is not.
 1-5 A: In that case, what is this?
 1-6 B: It is a Tibetan book.
 1-7 A: Is this a textbook or a dictionary?
 1-8 B: It is a textbook. It is not a dictionary.
 1-9 A: Is this also not a dictionary?
 1-10 B: No, it is not. It is a notebook.
 1-11 A: Is a pencil a writing implement?
 1-12 B: Yes, it is.
 1-13 A: These are not pencils, are they?
 1-14 B: No, they are not. They are pieces of chalk.
 1-15 A: Chalk is also a writing implement, isn't it?

- 1-1 འདྲ་དེབ་ལགས། འདྲ་དེབ་ལས།
- 1-2 ཚིང་ལགས། (~ལགས་ཚིང་།)
- 1-3 འདྲ་ལྷ་དེབ་ལས།
- 1-4 ཚིང་མ་ཏག། (~མ་ཏག་ཚིང་།)
- 1-5 འཛ་འདྲ་གི་ལགས། (~འཛ་འདྲ་གི་ལགས།)
- 1-6 འདྲ་དཔེ་ཡ་ལགས། (~འདྲ་ཚོས་ལགས།)
- 1-7 འདྲ་སྐྱོབ་དེབ་ལོ། ཚོག་མཛོད་ལས།
- 1-8 འདྲ་སྐྱོབ་དེབ་ལགས། ཚོག་མཛོད་མ་ཏག།
- 1-9 འདྲ་ལྷ་ཚོག་མཛོད་མ་ཏག།
- 1-10 མ་ཏག་ཚིང་། (~ཚིང་མ་ཏག།) འདྲ་བཞི་དམ་པོ་ལགས།
- 1-11 ལྷ་སྐྱོབ་ཡི་ཡི་བྲིག་ཡས་ཀི་ཅ་ལག་ལས།
- 1-12 འོ་འོ་ལགས་ཚིང་།
- 1-13 འདྲ་ལྷ་ཀྱོག་ལྷ་སྐྱོབ་མ་ཏག་ཚིང་ཡ། (~ཚིང་།)
- 1-14 མ་ཏག་ཚིང་། འདྲ་ལྷ་ཀྱོག་རྩ་ལེ་ཁ་ལགས།
- 1-15 རྩ་ལེ་ཁ་ཡི་ཡི་བྲིག་ཡས་ཀི་ཅ་ལག་ལགས་ཚིང་ཡ། (~ཚིང་།)

1-16 ཁ། ལགས་རེད།

1-17 ཀ། ལྷུག་གུ་དང་། ལྷག་ཚེ་ཡིག་ཆས་རེད། རེད་དང་།

1-18 ཁ། ལགས་རེད། དེ་ཚོ་ཡིག་ཆས་རེད།

1-19 ཀ། ས་གི་སྒྱུང་གིང་ས་རེད་ལྟུ།

1-20 ཁ། ས་རེད། སྒྱུང་གིང་ས་རེད་དག །ས་གི་སྒྲོ་རེད།

སྒྲོབ་ཚན་གཉིས་པ།

2-1 ཀ། མི་ས་གི་སྐུ་རེད།

2-2 ཁ། མི་ས་གི་སྐུ་ཤོག་བསོད་ནམས་ལགས་རེད།

2-3 ཀ། ཁོང་བོད་པ་རེད་པས།

2-4 ཁ། ལགས་རེད།

2-5 ཀ། ཁོང་བོད་ག་ནས་རེད།

2-6 ཁ། ཁོང་ལྷ་ས་ནས་རེད།

2-7 ཀ། ལྷ་ས་བོད་གི་རྒྱལ་ས་རེད་དང་།

1-16 B: Yes, it is.

1-17 A: A bamboo-pen and ink are writing implements, aren't they?

1-18 B: Yes, they are. They are writing implements.

1-19 A: That over there is not a blackboard, is it?

1-20 B: No, it is not. It is certainly not a blackboard! That over there is a door.

Lesson 2

2-1 A: Who is that person over there?

2-2 B: That person over there is Mr. Sonam.

2-3 A: Is he(h.) a Tibetan?

2-4 B: Yes, he is.

2-5 A: From where in Tibet is he(h.)?

2-6 B: He(h.) is from Lhasa.

2-7 A: Lhasa is the capital of Tibet, isn't it?

- 1-16 རོའོ་ལགས་ཨོང་།
- 1-17 ལྷུ་འུ་དང་། ལྷུ་ག་ཚ་ཡི་ཡི་བྲིག་ཡས་ཀི་ཅ་ལག་ལགས་ཨོང་ཡེ། (~ལགས། ཡའི།)
- 1-18 རོའོ་ལགས་ཨོང་། འདའི་ཀྱག་ཡི་ཡི་བྲིག་ཡས་ཀི་ཅ་ལག་ལགས།
- 1-19 འུ་འི་སྤང་ཡི་འི་མ་དག་ཨོང་ཡེ།
- 1-20 མ་དག། སྤང་ཡི་འི་མ་དག་(འོག)། འུ་འི་སྤོ་ལགས།

- 2-1 མི་(~m.ལྷུ་འུ་ ~ f.ཨོ་ཅི) འུ་འི་སྤོ་ལགས། (~འུ་འི་མི་སྤོ་ལགས།)
- 2-2 མི་(~m.ལྷུ་འུ་ ~ f.ཨོ་ཅི) འུ་འི་སྤོ་ཡི་བསོད་ནམས་ལགས།
- 2-3 ཁོང་སྤོ་བོད་པ་ལས།
- 2-4 རོང་ལགས་ཨོང་། (~རོའོ་ལགས་ཨོང་།)
- 2-5 ཁོང་སྤོ་བོད་གི་(~གི་ན་) ལྷོགས་ནས་(~པ་) ལགས། (~ལགས་ཟེས། ~ལགས་ཟེ་རེས། ~ལས།)
- 2-6 ཁོང་སྤོ་ལྷ་རྩ་རྩ་ནས་ལགས།
- 2-7 ལྷ་རྩ་རྩ་བོད་གི་ལྷ་རྩ་རྩ་ལགས་ཨོང་ཡེ། (~ལགས། ཡའི།)

- 2-8 ལ། ལགས་ཅིད། བར་འདི་ལྷ་སའི་པར་ཅིད། གཟིགས་རྟོགས་གནང།
- 2-9 ཀ། འདི་སྤྱི་མོ་བྲང་རྒྱ།
- 2-10 ལ། རྒྱལ་བ་དེ་ན་པོ་ཆེའི་མོ་བྲང་ཅིད།
- 2-11 ཀ། ཚེ་པོ་ཏ་ལ་ཅིད་སྤ།
- 2-12 ལ། ལགས་ཅིད།
- 2-13 ཀ། དེ་བ་འདི་སྤྱི་རྒྱ།
- 2-14 ལ། འདི་སྤྱི་ཤོག་རྟོ་རྗེའི་ཅིད།
- 2-15 ཀ། སྤྱི་ཤོག་རྟོ་རྗེ་ལགས་སྐབ་གྲུ་འདིའི་དགེ་ལྡན་ཅིད་པས།
- 2-16 ལ། ལགས་མ་ཅིད། ཁོང་བལ་གཞུང་སྤྱི་ཚབ་ལས་ཁུངས་གི་ལས་བྱིད་
པ་ཅིད།
- 2-17 ཀ། ཁོང་བྱིད་རང་གི་བྲུགས་གྲོགས་ཅིད་པས།
- 2-18 ལ། ལགས་ཅིད། ངའི་གྲོགས་པོ་ཅིད།
- 2-19 ཀ། སྤྱི་ཤོག་བསོད་ནམས་ལགས་སྐབ་གྲུ་འདིའི་དགེ་ལྡན་ཅིད་པས།
- 2-20 ལ། ལགས་ཅིད།
- 2-8 B: Yes, it is. This photograph is a photograph of Lhasa.
Please have a look.
- 2-9 A: Whose palace is this?
- 2-10 B: It is the palace of the Dalai Lama.
- 2-11 A: It is the Potala, isn't it?
- 2-12 B: Yes, it is.
- 2-13 A: Whose book is this?
- 2-14 B: This is Mr.Dorje's.
- 2-15 A: Is Mr.Dorje a teacher of this school?
- 2-16 B: No, he is not. He(h.) is a clerk of the Nepalese Embassy.
- 2-17 A: Is he(h.) your(h.) friend?
- 2-18 B: Yes, he is. He is my friend.
- 2-19 A: Is Mr.Sonam a teacher of this school?
- 2-20 B: Yes, he is.

- 2-8 ལགས་ཨོང་། (~ཨོང་ལགས།) སར་འདི་ལྟ་རྗེ་སར་ལགས། གཟིགས་ཨོ་
མེད།
- 2-9 འདི་སྲུང་ཕོ་བ་བྲང་ལགས། (~ལགས་ཟེས།~ལགས་ཟེ་རིས།~ལས།)
- 2-10 ལྷ་རིན་པོ་ཆེ་གི་ཕོ་བ་བྲང་ལགས།
- 2-11 ཕེ་པོ་ཏ་ལ་ལགས་ཨིད། (~ཨིད་ཡ།)
- 2-12 ལགས་ཨོང་། (~ཨོང་ལགས།)
- 2-13 དེ་བ་འདི་སྲུང་ལགས། (~ལགས་ཟེས།~ལགས་ཟེ་རིས།)
- 2-14 འདི་སྐྱ་ཡོ་(~ཨོང་)རྗེ་རྗེ་ལི་(~རྗེ་རྗེ་གི་)ལགས།
- 2-15 སྐྱ་ཡོ་(~ཨོང་)རྗེ་རྗེ་སྐབ་གྲུ་(~ཚས་སྐབ་ཇ་)འདི་ལི་དགོ་ཆན་ལས།
(རྗེ་རྗེ་→རྗེ་ར་རྗེ་)
- 2-16 མ་ཏག་ཨོང་། ཁོང་སྲུ་ཡ་བུ་ལི་སྐྱ་ཚབ་ལས་ཁྲངས་གི་ཇ་ཀྱེ་བཞི་ལི་ལི་ན་
ལགས།
- 2-17 ཁོང་སྲུ་ཁོང་པའི་བྱ་གས་རོགས་ལས།
- 2-18 ལགས་ཨོང་། (~ཨོང་ལགས།) ཇི་ལི་ཚོ་གྲོགས་ལགས།
- 2-19 སྐྱ་ཡོ་(~ཨོང་)བསོད་ནམས་སྐབ་གྲུ་(~ཚས་སྐབ་ཇ་)འདི་ལི་དགོ་ཆན་ལས།
- 2-20 ཨོང་ལགས། ཨོ་མ་འཇུ།

- 2-21 ཀ། ཁོང་ག་རེའི་དགེ་ལྡན་རད།
 2-22 ཁ། བོད་སྐད་དང་། རང་པའི་ཚེས་གི་དགེ་ལྡན་རེད།
 2-23 ཀ། སྐབ་གྲུ་འདིའི་སོག་སྐད་གི་དགེ་ལྡན་སྲུ་རད།
 2-24 ཁ། སོག་སྐད་གི་དགེ་ལྡན་དགེ་བཤེས་དོན་གྲུབ་ལགས་རེད།
 2-25 ཀ། ཁོང་མི་རིགས་ག་རེ་རད།
 2-26 ཁ། ཁོང་བོད་རིགས་རེད།

སྐབ་ཚན་གསུམ་པ།

- 3-1 ཀ། ང་བྲུ་ཤེས་ཡིན། བྱིད་རང་སྲུ་ཡིན་སྟེ།
 3-2 ཁ། ང་ནོར་བུ་ཡིན།
 3-3 ཀ། བྱིད་རང་གྲུ་པ་ཡིན་པས།
 3-4 ཁ། ལགས་ཡིན།
 3-5 ཀ། བྱིད་རང་གི་ཚེས་ལྷགས་ག་རེ་རད།
 3-6 ཁ། ངའི་ཚེས་ལྷགས་ས་རྒྱ་རེད།
 3-7 ཀ། བྱིད་རང་དགོན་པ་ག་པར་གི་གྲུ་པ་ཡིན་སྟེ།
 3-8 ཁ། ང་དོར་དགོན་པའི་གྲུ་པ་ཡིན། བྱིད་རང་གྲུ་པ་མན་པས།

- 2-21 A: Of what is he(h.) a teacher?
 2-22 B: He is a teacher of the Tibetan language and Buddhism.
 2-23 A: Who is the teacher of the Mongolian language in this school?
 2-24 B: The teacher of the Mongolian language is Dr.Thondup.
 2-25 A: What race is he(h.)?
 2-26 B: He(h.) is of the Tibetan race.

Lesson 3

- 3-1 A: I am Tashi. Who are you(h.)?
 3-2 B: I am Norbu.
 3-3 A: Are you(h.) a monk?
 3-4 B: Yes, I am.
 3-5 A: What is your(h.) sect?
 3-6 B: My sect is the Sakya sect.
 3-7 A: What monastery do you(h.) belong to?
 3-8 B: I am a monk of Ngor Monastery. Aren't you(h.) a monk?

- 2-21 ཁོང་ཕྱ་གིན་གི་(ཁོང་ཕྱ་གི་འི་)དག་གན་ལས་(ལགས།)
- 2-22 བོད་སྐད་དང་། ཉང་པོ་ཚམས་གི་དག་གན་ལགས།
- 2-23 ལྷུ་བ་བྱ་(ཚམས་ལྷུ་བ་རྩ་)འདི་འི་སྐད་སྐད་གི་དག་གིན་སྲུ་ལགས། (ལས།)
- 2-24 མོག་སྐད་གི་དག་གིན་དག་ཡི་ཨོང་རྩ་བྱུ་ལགས།
- 2-25 ཁོང་ཕྱ་མི་རིགས་གི་(གིན་)ལགས།
- 2-26 ཁོང་ཕྱ་བོད་པ་ལགས།
-
- 3-1 ང་བཀྱ་ཡི་ཡིན། ཁོང་ཕྱ་(n.h.ཁྱོད་)སྲུ་ཡིན་ནོག།
- 3-2 ང་ལྷ་ལྷུ་ཡིན།
- 3-3 ཁོང་ཕྱ་བྱ་ལྷ་ལགས། (ཡིན་ནས།)
- 3-4 ལགས་ཨོང་།
- 3-5 ཁོང་པའི་(ཁོང་པ་རང་གི་)ཚམས་ལྷུགས་གི་(གིན་)ལགས།
- 3-6 འདི་ཚམས་ལྷུགས་སར་སྲུ་ལགས།
- 3-7 ཁོང་ཕྱ་དགོན་པ་གི་འི་(གིན་~གིན་གི་)བྱ་ལྷ་ཡིན་ནས།(ཡིན་ནོག་(དོག)།
~ལགས།)
- 3-8 ང་འོར་དགོན་པི་བྱ་ལྷ་ཡིན། ཁོང་ཕྱ་བྱ་ལྷ་ས་དས།(སན་དས།~སན་ནས།)

- 3-9 ཀ། ལགས་མན།
- 3-10 ཁ། འོ་ན་བྱིང་རང་སླབ་གྲུའི་དགེ་ལྡན་ཡིན་གནང་པས།
- 3-11 ཀ། ལགས་ཡིན། ང་སླབ་གྲུ་པ་གི་དགེ་ལྡན་ཡིན།
- 3-12 ཁ། འོ་ན་གཞོན་ཏུ་འདི་ཚོ་བྱིང་རང་གི་སླབ་སྤྱག་རིད་པས།
- 3-13 ཀ། ལགས་རིད།
- 3-14 ཁ། ཁོང་ཚོ་ཚང་མ་བོད་པ་རིད་པས།
- 3-15 ཀ། ཁོང་ཚོ་མང་ཆེ་བ་བོད་པ་རིད། ཁ་ཤས་བལ་པོ་རིད།
- 3-16 ཁ། བྱིང་རང་འདི་བོད་པ་རིད་ལྟ།
- 3-17 ཀ། མན། ང་བོད་པ་མན། འབྲས་ལྗོངས་ང་ཡིན།
- 3-18 ཁ། ཨ་ལས། ལགས་ཡིན་པ་ནོའོ།
- 3-19 ཀ། བྱིང་རང་བོད་པ་ཡིན་དང།
- 3-20 ཁ། ཡིན་དང་ཡིན། ང་བོད་པ་ཡིན།
- 3-21 ཀ། བྱིང་རང་བོད་གནས་ཡིན་ལྟ། ཁམས་ནས་ཡིན་ལྟ།

- 3-9 A: No, I am not.
- 3-10 B: In that case, are you(h.) a schoolteacher?
- 3-11 A: Yes, I am. I am a teacher of that school over there.
- 3-12 B: In that case, are these youngsters your(h.) pupils?
- 3-13 A: Yes, they are.
- 3-14 B: Are they(h.) all Tibetans?
- 3-15 A: They(h.) are mostly Tibetans. A few are Nepalese.
- 3-16 B: You(h.) are also a Tibetan, aren't you?
- 3-17 A: No, I am not. I am not a Tibetan. I am a Sikkimese.
- 3-18 B: Really, is that so?
- 3-19 A: You(h.) are a Tibetan, aren't you?
- 3-20 B: Certainly. I am a Tibetan.
- 3-21 A: From where in Tibet are you(h.)? Are you(h.) from Kham?

- 3-9 མ་དག་ཚེང་། (~མན་ཚེང་།)
- 3-10 འ་ན་(~འོ་ན་)ཁོང་ཕྱ་སྐབ་གྱི་དགོ་ཆན་མཇེད་ད་ལས།
- 3-11 ལགས་ཚེང་། (~ཡིན་ཚེང་།) ང་སྐབ་གྱི་(~ཚས་སྐབ་ཇ་)འུའི་དགོ་ཆན་
ལགས། (~ཡིན།)
- 3-12 འོ་ན་(~འ་ན་)མི་དང་(~m. ཁྱོག་དྲིང་~f. ལུ་ཡུ་)འདའི་ཀྱག་ཁོང་པའི་དགོ་
སྐྱག་ལས།
- 3-13 འོ་འོ་ལགས་ཚེང་། (~ཚོ་མ་འཇུ།)
- 3-14 ཁོང་ཀྱག་(~h. ཁོང་ཕྱ་གང་པོ་~ཁོང་ཀྱག་ཚོ་ལ་ཚེ་)བོད་པ་ལས།
- 3-15 ཁོང་ཀྱག་མང་ཆའི་(~ལྷ་ཆའི་)བོད་པ་ལགས། གཉི་ཇམ་ཅི་(~རིང་འགྲུ་)
མོང་པ་(~ཕྱ་ཚོ་)ལགས།
- 3-16 ཁོང་ཕྱ་(~ཁོང་པ་རང་)བོད་པ་ལའི། (~ལགས་ཚིད་ཡ།)
- 3-17 མན། ང་བོད་པ་མན། འབྲས་ལྗོང་ཡིན།
- 3-18 འོང་ག་ཇ། ཡིན་ཀྱ་ལགས། (~ཡིན་ཀྱ་ལོ།)
- 3-19 ཁོང་ཕྱ་བོད་པ་ལའི། (~ལགས་ཚིད།)
- 3-20 ལགས་ཚེང་། (~ཚོང་ཡིན།) ང་བོད་པ་ལགས། (~ཡིན།)
- 3-21 ཁོང་ཕྱ་(~n.h. ཁྱོད་)བོད་ག་ནས་(~གི་སྐྱགས་པ་)ལགས།
ཁ་པ་(~ཁམས་ནས་)ལའི། (~ཡིན་ནའི།)

3-22 ཁ། ང་ཁམས་ནས་ཡིན།

3-23 ཀ། ཁམས་ག་ནས་ཡིན་དུ།

3-24 ཁ། ང་སྤེ་དགེ་ནས་ཡིན།

3-25 ཀ། མི་འདི་བྱིད་རང་གི་ཞབས་སྲི་རད། ག་རི་རད།

3-26 ཁ། ཁོང་ཞབས་སྲི་མ་རིད། ངའི་སློབ་མ་རིད།

3-27 ཀ། ཁོང་བོད་པ་མ་རིད་དུ།

3-28 ཁ། ཁོང་བོད་པ་རིད་དག། ཁོང་ལྷ་ས་བ་རིད།

3-29 ག། བློན་ལགས། རྒྱ་ཤོག་འདི་སྲི་རད།

3-30 ཀ། ཁོང་ངོར་དགོན་པའི་གྲུ་པ་རྒྱ་ཤོག་ནོར་བུ་ལགས་རིད།

3-31 ག། འོ་ན་ཁོང་ས་སྐུ་པ་རིད་དང།

3-32 ཀ། ལགས་རིད། ངོར་དགོན་པ་ས་སྐུ་པའི་དགོན་ལག་ཆེ་བ་ཅིག་རིད།

3-33 ཁ། ད་ང་དགོངས་པ་ལྷུ་གི་ཡིན།

3-34 ཀ། ཡང་སྐུར་མཇལ་ཡོང།

3-22 B: I am from Kham.

3-23 A: From where in Kham are you?

3-24 B: I am from Derge.

3-25 A: Is this person your(h.) servant or what is he?

3-26 B: He(h.) is not a servant. He is my disciple.

3-27 A: He(h.) is not a Tibetan, is he?

3-28 B: He(h.) certainly is a Tibetan! He(h.) is a person from Lhasa.

3-29 C: Please, sir! Who is this gentleman?

3-30 A: He(h.) is Mr. Norbu, a monk of Ngor Monastery.

3-31 C: In that case, he(h.) is of the Sakya sect, isn't he?

3-32 A: Yes, he is. Ngor Monastery is one of the main Monasteries of the Sakya sect.

3-33 B: Well, I must leave you.

3-34 A: Let us meet again.

- 3-22 ང་ཁ་པ་(ཁམས་ནས་)ཡིན།
- 3-23 ཁམས་ག་ནས་(གི་ཕྱོགས་པ་~གི་ཕྱོགས་ནས་)ལགས། (ལས།)
- 3-24 ང་སྒྲེར་དགེ་ནས་ཡིན།
- 3-25 མི་(m. ལུང་~ f. ཨི་ཅི)འདི་ཁོང་པ་གི་(ཁོང་པའི་~ཁོང་པའི་གི་)ཞིབ་ཅི་
(~f. ལྡ་ཏ་མ་)ལགས། གི་ལགས། (ལས།)
- 3-26 ཁོང་སྐྱ་ཞིབ་ཅི་མ་ཏག། ཇི་སྐྱ་མ་ལགས།
- 3-27 ཁོང་སྐྱ་ཐོད་པ་མ་ཏག་ཨིད་(ཡ)།
- 3-28 ཁོང་སྐྱ་ཐོད་པ་ལོས་ཡིན་ན།(ཐོད་པ་ལགས།) ལྷ་ཇ་ནས་(ལྷ་ཇ་ལྷ་) ལགས།
- 3-29 ཨོང་གྲ་ལྷ་འདི་སྐྱ་ལགས། (ལས།)(~ཁོང་སྐྱ་སྐྱ་ལགས།)
- 3-30 ཁོང་སྐྱ་ཇོར་དགོན་པི་གྲ་ལྷ་ཨོང་ལྷ་ལགས།
- 3-31 འོན་(འོན་)ཁོང་སྐྱ་སར་སྐྱ་ལའི།(ཡིན་ཀྱང་ལགས་ཨིད།)
- 3-32 ཨོང་ལགས། ཇོར་དགོན་པ་སར་སྐྱ་གི་(སར་སྐྱ་)དགོན་ལག་ཆའི་ཅིག་ལགས།
- 3-33 འོན་དགོངས་པ་ལྷ་ལྷ་ཡིན། (ལྷ་ཀོན།)
- 3-34 འདི་ལའི་(འདབ་ལའི་)མཇུ་མོ།
- 3-29 C: Who is this monk(h.)?

སློབ་ཚན་བཞི་པ།

4-1 ཀ། མ་མཇལ་རྒྱུན་དང་། རྒྱ་དཀྱིལ་གསལ་དྲངས།

4-2 ཁ། ལགས་བདེ་པོ་ཡིན། བྱིད་རང་རྒྱ་གརྒྱགས་གསལ་དྲངས་ཡིན་པས།

4-3 ཀ། ལགས་ང་འདི་བདེ་པོ་ཡིན། བྱིད་རང་གི་ལྷ་ས་དང་། ཨ་ཕུ་རྒྱ་གརྒྱགས་
བདེ་པོ་ཡིན་པས།

4-4 ཁ། ལགས་ཕོ་ཚེ། ཚང་མ་བདེ་པོ་ཡིན། ས་གི་ངའི་བྱ་ཚེ་བདུན་ཡིན།

4-5 ཀ། ཨ་ལའི། གཞོན་གཞོན་རྒྱ་གརྒྱགས་ཚེན་པོ་ས་གི་ཡིན་པས།

Lesson 4

- 4-1 A: It is a long time since we met last. Are you well?
- 4-2 B: Yes, I am fine. Are you(h.) well?
- 4-3 A: Yes, I am also fine. Are your(h.) wife and child well?
- 4-4 B: Yes, thank you. All are fine. That over there is my son, Tsheten.
- 4-5 A: Really! Is he that big-bodied youth over there?

- 4-1 (1) མ་མཇུ་རྒྱན་རིང་། སྐུ་རྒྱལ་གསུ་དྲངས་ཡིན་ནས།
 (2) མ་མཇུ་འ་མི་འི་སྐོ། སྐུ་རྒྱལ་བདེ་མོ་ཡིན་ནས།
 (3) མ་མཇུ་རྒྱན་རིང་། ཁམས་ཇིང་། (~ཁམས་བཟང་།)
- 4-2 (1) ཞོང་། བདེ་མོ་ཡིན། ཁོང་སྐུ་རྒྱལ་གསུ་དྲངས་ཡིན་ནས།
 (2) བདེ་མོ་ཡིན་ཞོང་། སྐུ་བདེ་མོ་ཡིན་ནས།
 (3) ཞོང་། བདེ་མོ་ཡིན། ཁོང་སྐུ་ཁམས་ཇིང་འོད་དུས།
- 4-3 (1) ཞོང་། རྒྱ་བདེ་པོ་ཡིན། ཁོང་བའི་སྐོ་ཡོ་དང་ཨ་སྐུ་རྒྱལ་གསུ་བདེ་པོ་
 ཡིན་ནས།
 (2) ཁོང་སྐུ་ནང་མི་གང་པོ་སྐུ་རྒྱལ་བདེ་པོ་ཡིན་ནས།
 (3) རིང་ཁང་དུ་ཁོང་སྐུ་གང་པོ་སྐུ་རྒྱལ་བདེ་པོ་ཡིན་ནས།
- 4-4 ཨོ་མ་འཇུ། འའི་གང་པོ་(~ཨོ་ལོ་ཨོ་~གི་རི་འི་)བདེ་པོ་ཡིན། འའི་འའི་བི་
 ཇི་ཆོབ་བདེ་པོ་ཡིན། (~ལགས།)
- 4-5 (1) ཨོ་ལའི་ཁྱོག་རྟོང་སྐུ་རྒྱལ་ཆོ་པོ་འའི་ལས།
 (2) ཡིན་ཀྱུ་ལགས། འའི་ཁྱོག་རྟོང་སྐུ་རྒྱལ་ཆོ་པོ་འའི་ལགས་ཟེས།
 (3) འོང་ག་ཇ། འའི་ཁྱོག་རྟོང་སྐུ་རྒྱལ་ཆོ་པོ་འའི་ལས།
- 4-3 (2) Is your family all well?
 (3) Is everyone well in your family?

4-6 ཁ། ལགས་ཡིན།

4-7 ཀ། སྲས་སྐྱུ་ཤོག་དགུང་ལོ་ག་ཚོད་ཡིན་པ་ནི་དོ།

4-8 ཁ། ད་ལོ་ཁོ་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་རེད།

4-9 ཀ། ངའི་བོ་མོ་འདི་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་རེད།

4-10 ཁ། ལགས་རེད་པས། བྱས་ན་ཁོང་གཉིས་ན་ཟླ་རེད།

4-11 ཀ། སྲས་སྐྱུ་ཤོག་གི་འབྲུང་ས་སྐར་ག་དུས་ཡིན་པ་ནི་དོ།

4-12 ཁ། ཁོའི་སྐྱེས་སྐར་ཟླ་བ་བདུན་པའི་ཚེས་པ་བཅུ་བདུན་རེད། བྱིད་རང་གི་སྲས་
མོའི་འབྲུང་ས་སྐར་ག་དུས་ཡིན་པ་ནི་དོ།

4-13 ཀ། ངའི་བོ་མོའི་སྐྱེས་སྐར་ཟླ་བ་གསུམ་པའི་ཚེས་པ་སུམ་ཅུ་མོ་གཅིག་རེད།

མོའི་ལགས་དབུ་སྐྱུ་དཀར་པོ་པ་གི་བྱིད་རང་གི་ཨ་མ་ལགས་ཡིན་པ་ནི་དོ།

4-14 ཁ། ལགས་མ་རེད། ངའི་སྐྱེ་དམན་གི་ཨ་མ་ལགས་རེད།

4-15 ཀ། ཁང་པ་དཀར་པོ་ཆེན་པོ་ཡ་གི་ག་རེ་རེད།

4-16 ཁ། ཡ་གི་ངའི་པ་མའི་ཁང་པ་རེད།

4-17 ཀ། ད་ལྟ་ཕུག་ཚོད་ག་ཚོད་རེད།

4-6 B: That's right.

4-7 A: How old is your son?

4-8 B: He is eighteen years old this year.

4-9 A: My daughter is also eighteen years old.

4-10 B: Is that so? Then they two are the same age.

4-11 A: When is your son's birthday?

4-12 B: My son's birthday is on the 17th of July. When is your
(h.) daughter's birthday?

4-13 A: My daughter's birthday is on the 31st of March. Is that
white-haired elderly woman over there your(h.) mother?

4-14 B: No, she is not. She is the mother of my wife.

4-15 A: What is that big, white house up there?

4-16 B: That up there is my parent's house.

4-17 A: What is the time now?

- 4-6 རོའ་ལགས་ཨོང་།
- 4-7 (1) ཨོང་དྲི་ལྷ་དགོང་ལོ་ག་རྗེའི་ལགས།
(2) ག་ག་དགོང་ལོ་ག་རྗེའི་ལགས།
- 4-8 ད་ལོ་ཁོ་ལོ་བཅས་བརྒྱད་ལགས།
- 4-9 ཅིའི་པོ་མོ་ལོ་ལོ་བཅས་བརྒྱད་ལགས།
- 4-10 ཨོང་། ལས། རོ་ན་ཁོང་གཉུན་རྒྱ་ལགས།
- 4-11 ཨོང་དྲི་ལྷ་འི་འབྲུངས་ཇ་(འབྲུངས་སྐར་)ནམ་ལགས།
- 4-12 ཁོའི་སྐྱུའི་རྩ་བ་དུ་ན་པི་ཚེ་ལྷ་བཅུ་བ་དུ་ན་ལགས། ཁོང་པའི་ཨོང་དྲི་སྐྱུའི་
འབྲུངས་ཇ་ནམ་ལགས།
- 4-13 ཅིའི་པོ་མོའི་སྐྱུའི་རྩ་བ་དུ་གསུ་པི་ཚེ་ལྷ་སྐྱུ་ཅུ་སྐོག་གཅིག་ལགས།
ཨོ་མོ་དུ་འི་ར་དགུ་ཨོ་འུའི་ཁོང་པའི་ལྷ་མ་ལགས།
- 4-14 མ་དག་ཨོང་། ཅིའི་སྐྱུ་དམེ་གི་(འཇ་རྩི)ཨོ་མ་ལགས།
- 4-15 ཁང་པ་དགུ་ཨོ་ཚོ་པོའི་འུའི་གི་ལགས།
- 4-16 (1) འུའི་ཅིའི་པ་མི་ཁང་པ་ལགས།
(2) འུའི་སྐྱུ་དགེ་ཁམ་འུའི་ཅིའི་པ་མི་ལགས།
- 4-17 ད་ད་ཕུག་ཚོད་ག་རྗེའི་ལགས།

4-7 (2) ག་ག་ is used only to adults.

4-18 ཁ། ད་ལྟ་ཚུ་ཚོ་ད་བཞི་པ་དག་དག་རེད།

4-19 ཀ། སྤྱི་པོ་བྱས་སོང་། ད་དགོངས་པ་ལྷུ་གི་ཡིན། ལུས་སྐྱུ་ཤོག་ལ་མཚམས་
འདྲི་ལྷུ་རོགས་གནང་།

སློབ་མཚན་ལྟ་བུ།

5A-1 ག། ད་ངའི་དྲི་བ་ལ་ལན་བཀྱོན་རོགས་གནང་། འདྲི་སྦྱང་གིང་གཅིག་
འདུག། མ་གའི་འདྲི་སྦྱང་གིང་གཅིག་འདུག་གས། བད་མ་ལགས།

5A-2 ད། ལགས་འདུག། སྦྱང་གིང་གཅིག་འདུག།

5A-3 ག། ཁང་མིག་འདྲི་ནང་ལ་ནང་ཆས་ག་རེ་ག་རེ་འདོག།

5A-4 ད། ལྗོངས་གཉིས་དང་། ཡིག་ཚབ་གཅིག་དང་། རྒྱབ་ཀྱག་ཁ་ཤས་འདུག།

5A-5 ག། འོ་ན་རྒྱབ་ཀྱག་ག་ཚད་འདོག།

5A-6 ད། གཅིག། གཉིས། གསུམ། བཞི། ལྔ། ལྔ་འདུག།

5A-7 ག། འཇིགས་མེད་ལགས། ཡིག་ཚབ་དེའི་སྦྱང་ལ་དཔེ་ཆ་འདོག། དེ་བ་
འདོག།

5A-8 ཇ། དཔེ་ཆ་མང་པོ་འདུག།

5A-9 ག། དེ་བ་མི་འདུག་གས།

4-18 B: It is exactly four o'clock now.

4-19 A: It has become late, so I must leave you. Please give my regards to your wife.

Lesson 5

5A-1 T: Right, please answer my questions. Here is a blackboard.
Is there a blackboard over there also? Mr.Pema!

5A-2 P: Yes, there is. There is a blackboard.

5A-3 T: What pieces of furniture are there in this room?

5A-4 P: There are two tables, one office-desk and a few chairs.

5A-5 T: In that case, how many chairs are there?

5A-6 P: One, two, three, four, five -- there are five.

5A-7 T: Mr.Jigme, on top of the office-desk is there a Tibetan
book or a(n ordinary) book?

5A-8 J: There are a lot of Tibetan books.

5A-9 T: Are there not any ordinary books?

- 4-18 ད་ད་ ལྷ་ཚོད་ བཞི་ལྷ་ དག་ཞེདི་ལགས། །ས།
- 4-19 (1) མི་དེ་དྲག་རྗེད་། (~ རྗེད་།) ད་དགོངས་པ་ལྷ་ལྷ་ཡིན།
 (2) མི་དེ་རྗེད་། (~ རྗེད་།) དགོངས་པ་ལྷ་ལྷ་ཡིན།
- 5A-1 ད་ད་ བཀའ་རྒྱ་ཡས་འོད་ལན་པོ་སློབ་ག་མཇེད་ཙ། འདི་ནས་(~ འདྲ་རྩ་)
 སྤང་ཡིད་གཅིག་འདུག། འོ་འདྲ་རྩ་ལྷ་སྤང་ཡིད་གཅིག་འདུག་ཙས།
 རྗེད་པད་མོག།
- 5A-2 འདུག་ཡོད་། (~ དེ་ཅི་དེ་ཟེ།) སྤང་ཡིད་གཅིག་འདུག།
- 5A-3 ཁང་མིག་(~ ཁིས་) འདི་དེ་ནང་ལ་(~ སྤྲུག་དྲ་) རང་ཅས་(~ ཡིད་ཅས་) གི་དེ་གི་དེ་
 འདུག་ཡོད།
- 5A-4 ལྷ་ཚོག་གཉིདི་དང་། ཅོག་ཅེ་གཅིག། ལྷ་བ་ཀྱག་གཉི་རྗེས་འདུག།
- 5A-5 འོ་ན་ལྷ་བ་ཀྱག་ག་རྗེདི་འདུག་ཡོད།
- 5A-6 གཅིག། གཉིདི། གསུམ། བཞི། ལྷ། ལྷ་འདུག།
- 5A-7 རྗེད་འཇིགས་མེད། ཅོག་ཅེ་འདྲི་ཁ་རྩ་དཔེ་ཡ་འདུག་ཡོད། དེ་བ་
 འདུག་ཡོད།
- 5A-8 དཔེ་ཡ་འཇིགས་འདུག།
- 5A-9 དེ་བ་སྤྲུ་(~ མི་) འདུག་ཙས།

- 4-19 (1) It has become too late, so I must leave you.
 (2) It has become late. I must leave you.

(In the Lo dialect, there is no such expression for greetings as "Please give my regards to your wife.")

- 5A-1 The meaning of the first sentence is "I have a question now. Please answer it."

5A-10 ཇི། ལགས་མི་འདུག། དེ་བ་གཅིག་འདི་མི་འདུག།

5A-11 བོ། འཛེན་གྲུ་འདི་པོ་ད་སྐད་གི་འཛེན་གྲུ་རེད། རྒྱ་བ་ལགས། འཛེན་གྲུ་
འདི་སྐབ་སྐབ་ག་ཚད་འདོག།

5A-12 རྒྱ། ད་ལྟ་སྐབ་སྐབ་ཉི་ལུ་ཐམ་པ་འདུག།

5A-13 བོ། སྐབ་སྐབ་མང་པོ་འདུག་གཤ། རྒྱ་བ་ལགས། རྡོ་རྗེ་ལགས་མི་འདུག།
མི་འདུག་གང་།

5A-14 རྒྱ། ལགས་མི་འདུག། ཁོང་ག་པར་འདོག།

5A-15 དེ། ཁོང་འཛེན་གྲུ་གཞན་པ་གཅིག་ལ་འདུག།

5A-16 བོ། འོ་ན་ད་ལྟ་སྐབ་སྐབ་བཅུ་དགུ་འདུག་གང་། འཛེན་གྲུ་འདི་བལ་པོ་
འདུག་གས།

5A-17 ཇི། ལགས་འདུག། གཅིག་འདུག། དེ་དོན་གྲུ་བ་ལགས་རེད།

5A-18 བོ། འཇིགས་མེད་ལགས། བྱིད་རང་གི་རྒྱབ་ལ་སྐྱ་འདོག།

5A-19 ཇི། རའི་རྒྱབ་ལ་བཀྲ་ཤིས་ལགས་འདུག།

5A-20 བོ། བྱིད་རང་གི་གཡས་ངོས་དེ་སྐྱ་རེད།

5A-21 ཇི། རའི་གཡས་ངོས་དེ་པད་མ་ལགས་རེད།

5A-10 J: No, there aren't. There is not a single ordinary book.

5A-11 T: This class is a Tibetan language class. Mr.Dawa, how many pupils are there in this class?

5A-12 D: At present there are twenty pupils.

5A-13 T: There are a lot of pupils! Mr.Dawa, Mr.Dorje is not here. He isn't here, is he?

5A-14 D: Ah, so he isn't. Where is he?

5A-15 P: He is in another class.

5A-16 T: In that case, there are at present nineteen pupils, aren't there? Are there any Nepalese in this class?

5A-17 J: Yes, there are. There is one. It is Mr.Thondup.

5A-18 T: Mr.Jigme, who is behind you(h.)?

5A-19 J: Behind me is Mr.Tashi.

5A-20 T: Who is on your(h.) right?

5A-21 J: Mr.Pema is on my right.

- 5A-10 མི་(མུ་)འདུག་ཨོང་།(ཨོག།) དེ་བ་གཅེར་མི་འདུག།(མུ་འདུག།)
- 5A-11 འཛིན་གྲུ་འདེ་པོ་ད་སྐད་ཀི་འཛིན་གྲུ་ལགས། ཨོང་རྩ་ཨོག། འཛིན་གྲུ་འདུ་རྩ་སྐད་གྲུ་ག་ཚེ་(ཅི་ཅམ་)འདུག་ཨོག།
- 5A-12 ད་ཏ་སྐད་གྲུ་ག་ཉི་ལྷ་ཐ་པ་འདུག།
- 5A-13 སྐད་གྲུ་ག་འ་མི་འདུག་ཨོང་ཡ། ཨོང་རྩ་ཨོག། ཨོང་རྩ་རྩ་མི་(མུ་)འདུག།(འདུག་ན།) མི་(མུ་)འདུག་ཨོང་ཡ།(མུ་འདུག་ཨོང།)
- 5A-14 ཨ་ལའི་ཨོང་མི་འདུག། ཁོང་ལྷ་ག་རྩ་འདུག་ཨོག།
- 5A-15 ཁོང་ལྷ་འཛིན་གྲུ་གཞི་ལྷ་གཅིག་རྩ་(ཏུ་)འདུག།
- 5A-16 འོ་ན་ད་ཏ་སྐད་གྲུ་ག་བཅུ་ད་ལྷ་འདུག་ཨོང། འཛིན་གྲུ་འདུ་རྩ་རོང་པ་(སྐྱ་ཨོ)འདུག་ཨོགས།(འོ་ད་ཏ་ཡས།)
- 5A-17 (1)འདུག་ཨོང་། གཅིག་འདུག། ཁོང་ལྷ་ཨོང་རོ་ན་གྲུ་པ་ལགས།
(2)ཨོ་མ་འཇུ། གཅིག་འོ་ད་ཏ་ལགས། འདེ་རོ་ན་གྲུ་པ་ལགས།
- 5A-18 ཨོང་(n.h.ཨ་)འཛིགས་མིད། ཁོང་ལྷ་ཀི་སྐྱ་རྩུབ་དུ་(n.h.ཁྱོ་ལི་རྩུབ་དུ་)སྐྱ་འདུག་ཨོག།
- 5A-19 འི་ལི་རྩུབ་དུ་ཨོང་(n.h.ཨ་)བྱ་ཡི་འདུག།
- 5A-20 ཁོང་ལྷ་ཀི་(ཁོང་པའི་n.h.ཁྱོ་ལི་)གཡའི་ཕྱོགས་དུ་(གཡའི་ཕྱོགས་པ་)སྐྱ་ལགས།
- 5A-21 འི་ལི་གཡའི་ཕྱོགས་པ་ཨོང་(n.h.,m. ཨ་~ f.ཨི་)པད་མ་ལགས།

- 5A-22 བོ། སང་མ་ལགས། ངའི་ཚེག་མཚོན་ཡིག་ཚོག་འདི་དེ་སྐང་ལ་འདུག་གས།
- 5A-23 དེ། ལགས་འདུག།
- 5A-24 བོ། སང་མ་ལགས། ག་པར་འདོག། མི་འདུག་གག།
- 5A-25 དེ། ཚེག་མཚོན་དེ་ག་དེའི་ཚེག་མཚོན་རད།
- 5A-26 བོ། ངའི་ཚེག་མཚོན་དེ་དབྱིན་ཇི་དེ་སྐང་གི་ཚེག་མཚོན་རེད། ཁས་ས་གདན་གདན་འདུག། འདུག་གང།
- 5A-27 དེ། འདུག་འདུག། ཏ་རང་ཞོག་གས་འདུག།
- 5A-28 བོ། སང་མ་ལགས། འབྲས་ཚོག་དེའི་ནང་ལའི་མི་འདུག་གས།

- 5A-29 དེ། འདུག་འདུག། འབྲས་ཚོག་འདི་དེ་ནང་ལ་འདུག།

- 5B-1 ཀ། རྒྱ་ཡོག་ནོར་བུ་ལགས་གི་གཟིམ་ཁང་ལ་མི་ག་ཚད་འདོག།
- 5B-2 ཁ། ཁོང་གི་གཟིམ་གག་ལ་མི་བདུན་བརྒྱད་ཅིག་འདུག།
- 5B-3 ཀ། ལགས་འོང། རྒྱ་རྒྱ་འདོག།
- 5B-4 ཁ། ཁོང་གི་སྤུ་ལགས་དང། ཨ་མ་ལགས་ཅི་དག་འདུག།

5A-22 T: Mr.Pema, is my dictionary on top of this office-desk?
 5A-23 P: Yes, it is.
 5A-24 T: Mr.Pema, where is it? It certainly isn't there!
 5A-25 P: Sir, what kind of dictionary is the dictionary?
 5A-26 T: The dictionary of mine is an English dictionary. It was definitely here yesterday. It was, wasn't it?
 5A-27 P: Yes, it was. It was here this morning.
 5A-28 T: Mr.Pema, isn't it inside that drawer either?
 5A-29 P: Yes, it is. It is inside this drawer.

- 5B-1 A: How many people are there in Mr.Norbu's house?
- 5B-2 B: There are seven or eight people in his(h.) house.
- 5B-3 A: I see. Who are there?
- 5B-4 B: There are his(h.) father, mother and others.

- 5A-22 ཨོང་པད་མོག། ཇི་ཇི་ཚོག་མཛོད་ཅོག་ཅེ་འདི་ཁ་ལ་འདུག་ཨམ།
- 5A-23 འདུག་ཨོང། (~nh.འོ་འོ་འདུག།)
- 5A-24 ཨོང་པད་མོག། ག་ནས་འདུག་ཨོག། མི་འདུག་ཨོག།
- 5A-25 ཨོང་སློབ་དཔོན། ཚོག་མཛོད་འདི་གི་ཀི་ཀི་ཚོག་མཛོད་ལགས།
- 5A-26 ཇི་ཇི་ཚོག་མཛོད་འདི་དབྱིན་ཇི་སླད་ཀི་ལགས། མདང་ཁེ་ཉི་འདུ་རུ་ག་མཛོད་
མ་འདུག། (~འོ་ད།) འདུག་ཨའི།
- 5A-27 འདུག་འདུག། དེ་རིང་སྤུ་རོའོ་འདུག།
- 5A-28 (1) ཨོང་པད་མོག། །ཤུག་ཅོག་འོ་འདི་འདི་ནང་ལྷ་མི་འདུག་ཨམ།
(2) ཨོང་པད་མོག། །ཤུག་ཅོག་འདི་ནང་ལྷ་མད་ཏ་ལས།
- 5A-29 འདུག་འདུག། །ཤུག་ཅོག་འདི་འདི་ནང་ཏུ་འདུག།
-
- 5B-1 སློ་ལོ་ལྷ་ལྷུ་འདི་རྗེ་ཁང་ཏུ་(~nh.ལོ་ལྷ་ལྷུ་འདི་ཁེ་ཏུ་)མི་ག་ཚོ་འདུག་ཨོག།
- 5B-2 ཁོང་པའི་རྗེ་ཁང་ཏུ་(~nh.ཁོ་འདི་ཁེ་ཏུ་)མི་བདུན་བརྒྱད་ཅེ་འདུག།
- 5B-3 ཨོང། སུ་ལུ་སུ་ལུ་འདུག་ཨོག།
- 5B-4 ཁོང་པའི་ཡབ་ཏང་། (~nh.ཁོ་འདི་ཨམ་ཀྱེ་རང་།) ཡུམ་(~nh.ལོ་མ་)འཁོར་
བཅས་འདུག།

5B-5 ཀ། ཁོང་ལ་སྐུ་མཆེད་མང་པོ་འདུག་གས།

5B-6 ཁ། ལགས་འདུག། ཁོང་ལ་སྐུ་མཆེད་མང་པོ་འདུག།

5B-7 ཀ། ཁོང་ལ་གྲོགས་པོ་འདི་མང་པོ་འདུག་གས།

5B-8 ཁ། ལགས་མི་འདུག། མང་པོ་རང་མི་འདུག།

5B-9 ཀ། ཁོང་ལ་ཕྱི་ལོ་འདི་ལ་མི་འདི་ག།

5B-10 ཁ། འདུག། ཁོང་ལ་ཕྱི་ལོ་འདི་གཉིས་འདུག། གཅིག་གསར་པ་དང་།
གཅིག་རྒྱུ་ལ་འདི་ད།

སྐྱོད་ཚན་དུག་པ།

6-1 ཀ། བྱིད་རང་གི་གཟིམ་ཁང་ག་པར་ཡོག།

6-2 ཁ། ངའི་ཁང་པ་རྩོམ་སྤོང་ལ་ཡོད། བྱིད་རང་གི་གཟིམ་ཁང་ག་ལོ་མ་སྐྱུག་
ལ་ཡོད་སྟེ།

5B-5 A: Has he(h.) many brothers and sisters?

5B-6 B: Yes, he has. He(h.) has many brothers and sisters.

5B-7 A: Has he(h.) many friends also?

5B-8 B: No, he hasn't. He has not many friends.

5B-9 A: Has he(h.) a car or not?

5B-10 B: Yes, he has. He(h.) has two cars. One is new and one is old.

Lesson 6

6-1 A: Where is your(h.) house?

6-2 B: My house is in Darjeeling. Your(h.) house is in Kalim-
pong, isn't it?

- 5B-5 ཁོང་སྲུ་ལ་སྐྱ་མཆེད་མང་པོ་འདུག་ཨམ།
- 5B-6 འདུག་ཨོང་། ཁོང་སྲུ་ལ་སྐྱ་མཆེད་འ་མིའི་མ་ང་འདུག། (~n.h.ཁོ་ལ་སྐྱ་ན་རྒྱ་འ་མིའི་མ་ང་འདུག།)
- 5B-7 ཁོང་སྲུ་ལ་(~n.h.ཁོ་ལ་)ཚས་གྲོགས་འ་མིའི་མ་ང་འདུག་ཨམ། (~འོད་ཏ་ལས།)
- 5B-8 མི་འདུག་ཨོང་། ཚས་གྲོགས་འ་མིའི་མ་ང་མི་འདུག།
- 5B-9 (1) ཁོང་སྲུ་ལ་ཐེབས་ཁོ་འདུག་ཨོག། མི་འདུག་ཨོག།
 (2) ཁོང་སྲུ་ལ་ཐེབས་ཁོ་འོད་ཏ་ལགས། མད་ཏ་ལགས།
- 5B-10 འདུག་ཨོང་། ཁོང་སྲུ་ལ་ཐེབས་ཁོ་གཉིདི་འདུག། གཅིག་གསའ་པ་ལགས། གཅིག་རྙིང་པ་ལགས།
- 6-1 ཁོང་པའི་རྒྱང་ཁང་(~n.h.ཁྱོདི་ཁིམ་)ག་ནས་འོད་ཏྱག།
- 6-2 དིའི་ཁིམ་རྩ་རྒྱང་ནས་འོད། ཁོང་པའི་རྒྱང་ཁང་(~n.h.ཁྱོདི་ཁིམ་)ག་རྒྱང་སྲུག་ནས་འོད་ཏ་ལའི།

6-3 ཀ། ལགས་ཡིད། ཀ་ལོན་སྐྱབ་ལ་ཡིད། བྱིད་རང་ལ་ཨ་ལྷ་སྐྱ་སྐྱས་དང་།
སྐྱས་མོ་ག་ཚད་ཡིག།

6-4 ལ། ང་ལ་བྱ་གཉིས་དང་། བོ་མོ་གསུམ་ཡིད།

6-5 ཀ། ཨ་ལའི་མང་པོ་འདུག་གག། བྱིད་རང་གི་ཨ་ལྷ་སྐྱ་ཚང་མ་སྐྱབ་བྱུག་རིད་
པས།

6-6 ལ། ལགས་མན། བོ་མོ་གསུམ་སྐྱབ་བྱུག་ཡིན་དའི་བྱ་གཉིས་དོན་གཙོད་
ལས་ཁུངས་གི་ལས་བྱིད་པ་རིད། བྱིད་རང་ལ་ནང་མི་ཡིད་པས།

6-7 ཀ། ངར་ནང་མི་གཅིག་ཡིད་མད།

6-8 ལ། འོན་བྱིད་རང་གི་གཟིམ་ཤག་ལ་སྐྱ་སྐྱ་ཡིག།

6-9 ཀ། (1) ངའི་ཁང་པའི་ནང་ལ་མི་སྐྱ་འདི་མད།

(2) ངའི་ཁང་པར་ང་རང་མ་གཏོགས་གཞན་དག་སྐྱ་འདི་མད།

6-10 ལ། ཨ་ལའི་བྱས་ན་སྐྱ་རྒྱུ་ཡིན་སྟེ།

6-11 ཀ། ལགས་ཡིན། ང་གཅིག་པོ་ཡིན།

6-3 A: Yes, it is. It is in Kalimpong. How many children have you(h.)?

6-4 B: I have two sons and three daughters.

6-5 A: Really! That's a lot! Are all your(h.) children students?

6-6 B: No, they aren't. The three daughters are students but the two sons are clerks of the commissioner office. Have you(h.) a family?

6-7 A: I have no family.

6-8 B: In that case, who is in your(h.) house?

6-9 A: (1) There is none in my house.

(2) There is none but me in my house.

6-10 B: Really! Then you are single, aren't you?

6-11 A: Yes, I am. I am single.

- 6-3 རོད་ཚོང་། ཀ་སྒྲིང་ཕྱག་ནས་འོད།
 (1) ཁོང་སྤྲ་ལ་ཨ་ལྷ་ཉེ་ལྷ་དང་། ཉེ་མོ་ག་ཚེ་འོད་དོག།
 (2) ཁོང་སྤྲ་ལ་ཉེ་མོ་ག་ཚེ་འོད་དོག།
 (3) n.h. ཁྱོད་ལ་མི་རང་པོ་མོ་ག་ཚེ་འོད་དོག།
- 6-4 ང་ལ་མི་རིག་ཉེ་མོ་ག་ཚེ་འོད་དོག།
- 6-5 ཨ་ལའི་འ་མི་མ་ང་འདུག། ཁོང་སྤྲ་གི་(ཁོང་པའི་གི་ཁོང་པའི་)ཨ་ལྷ་
 གང་པོ་སྤྲ་བ་གྲག་ལས།
- 6-6 མན་ཚོང་། མོ་མོ་གསུ་བྱ་ད་སྤྲ་བ་གྲག་ལས། མི་རིག་ཉེ་མོ་ག་ཚེ་འོད་
 ལས་ཁྱང་ས་གི་རི་ཀྱེ་རྩ་ལས། ཁོང་སྤྲ་ལ་མས་མས་འོད་དོག།
- 6-7 ང་ལ་མས་མས་གཅི་རྩ་མད། (ཁོང་ག་རྩ་གཅི་རྩ་མད།)
- 6-8 རོད་ཁོང་སྤྲ་གི་རྩང་ཁང་དུ་(ཁོང་དུ་)སྤྲ་སྤྲ་འོད་དོག།
- 6-9 (1) རི་མི་མ་དུ་མི་སྤྲ་རྩ་མད།
 (2) རི་མི་མ་དུ་ང་མ་ན་སྤྲ་རྩ་མད།
- 6-10 ཨ་ལའི་འོད་སྤྲ་རྩང་ལའི།
- 6-11 ཡིན་ཚོང་། ང་གཅི་ཀྱ་ཡིན།

6-12 ཁ། བྱིད་རང་ལ་སྤྱག་ལས་ཡོད་པཁ། མད་པཁ།

6-13 ཀ། ལགས་འོང། ག་རི་འདོག། ངར་ལས་ཀ་མད། དིང་སང་བྱིད་རང་ལ་
སྤྱག་ལས་ག་རི་ཡོག།

6-14 ཁ། དིང་སང་ང་བརྗོ་གྲུ་ཅིག་གི་ལས་བྱིད་ཡིན།

6-15 ཀ། དེ་ཡག་པོ་ཞི་དྲག་རིད།

6-16 ཁ། བྱིད་རང་གི་ཨ་ཅག་ལགས་ག་པར་ཡོག།

6-17 ཀ། ངའི་ཨ་ཅག་ལགས་སྤང་དོག་ལ་ཡོད།

6-18 ཁ། ཁོང་ལ་ནང་མི་མང་པོ་ཡོད་པས།

6-19 ཀ། ཁོང་ལ་ནང་མི་མང་པོ་རང་མད། ཁོང་ལ་ནང་མི་བཞི་ཡོད།

6-20 ཁ། སྤུ་སྤུ་ཡོག།

6-21 ཀ། ཨ་ཅག་ལགས་དང། ཁོང་གི་སྐྱུ་ལྷ་བྱས། སྤས་གཅིག་བྱས།
ཨི་ནི་ཞབས་བྱི་གཅིག་ཡོད།

6-12 B: Have you(h.) a job or not?

6-13 A: Let me see. What is there? I have no job. What is your(h.) job at present?

6-14 B: At present I am a clerk in a factory.

6-15 A: That is very good.

6-16 B: Where is your(h.) elder sister?

6-17 A: My elder sister is in Gangtok.

6-18 B: Are there many in her(h.) family?

6-19 A: There are not very many in her(h.) family. The family is four.

6-20 B: Who are there?

6-21 A: My elder sister, her(h.) husband, one son and then one servant.

- 6-12 (1) ཁྲོང་སྤྲུལ་ཡ་ཕྱག་ལས་འོད་རྟོག་མད་རྟོག།
 (2) ཁྲོད་ལ་ལས་ཀ་འོད་རྟོག་མད་རྟོག།
- 6-13 ཨོང་། གི་འདུག་ཨོག། ང་ལ་གིན་ཏང་བྱི་ཡས་མད། རིག་ཇང་ཁྲོང་སྤྲུལ་
 ཕྱག་ལས་གི་འོད་རྟོག།
- 6-14 རིག་ཇང་ང་བརྗོ་གྲུ་ཅིའི་ལས་བྱད་(པ་)ཡིན།
- 6-15 འོ་འདི་འ་མིའི་དགུ་ལགས།
- 6-16 ཁྲོང་པའི་(~ n.h. ཁྲོདི)ཨི་ཅི་ག་རུ་འོད་ཏ་ལགས།
- 6-17 ཅིའི་ཨི་ཅི་སྐང་རྟོག་ཏུ་འོད།
- 6-18 ཁྲོང་སྤྲུལ་(~ n.h. མོ་ལ་)མས་མས(~ འཁོར་བཅས་)འ་མིའི་འདུག་ཨས།(~
 འོད་ཏ་ལགས།)
- 6-19 ཁྲོང་སྤྲུལ་མས་མས་འ་མིའི་མད་ཏ་ལགས། མས་མས་བཞི་འོད། (~ འོད་ཏ་
 ལགས།)
- 6-20 སུའུ་སུའུ་འོད་ཏ་ལགས།
- 6-21 (1) ཨི་ཅི་ཏང་། ཨི་ཅི་གི་སྐྱ་རྒྱ་བྱའི་ཡུ་གཅིག། དེ་ནི་ཞིབ་ཅི་གཅིག་འོད།
 (2) ཨི་ཅི་ཏང་ཨི་ཅིའི་(~ ཨི་ཅི་གི་)ཁྲོད་མི་ཇ་གཅིག། དེ་ནི་གཡོག་པོ་གཅིག་
 འོད།

6-22 ཁ། འོ་མ་སྲས་མོ་མད་པས།

6-23 ཀ། ལགས་མད། ཨ་ལྷ་སྲས་གཅིག་མ་གཞི་མད།
སྲོབ་ཚན་བདུན་པ།

7A-1 ཀ། དེ་རིང་བོད་གི་སེམས་ཅན་གི་སྐོར་ལ་བཀའ་མོལ་གནང་དོ།

7A-2 ཁ། བོད་ལ་གཡག་ཡོག་དེད་སྤ།

7A-3 ཀ། ལགས་ཡོག་དེད། བོད་གི་སེམས་ཅན་གི་ནང་ནས་སྐད་གཤམ་ཆེ་ཤོས་
དེ་གཡག་དེད། ཉི་ཉོང་ལ་གཡག་ཡོག་མ་དེད་སྤ།

7A-4 ཁ། ལགས་ཡོག་མ་དེད། ཉི་ཉོང་ལ་གཡག་ཅུ་བ་ནས་ཡོག་མ་དེད།

7A-5 ཀ། ལྲས་མག་ཡང་ཉི་ཉོང་ལ་གཡག་ཡོག་མ་དེད་པས།

7A-6 ཁ། ལྲས་མག་ཡང་ཁྱོད་ནས་ཡོག་མ་དེད།

7A-7 ཀ། གཡག་ཟེར་ཡག་དེ་སྤྱི་མིང་དང་། གཡག་ཚོའི་མིང་དེད། གཡག་མོ་ལ་
འབྲི་ཟེར་གི་དེད། གཡག་ཚོད་ལ་འབྲོང་ཟེར་གི་དེད། མཚོ་ཟེར་ཡག་
དེ་འབྲི་དང་། སྐང་གོག་གི་སྤྱ་གུ་དེད།

7A-8 ཁ། བོད་ལ་སེམས་ཅན་གཞན་པ་ག་དེ་ག་དེ་ཡོག་རད།

7A-9 ཀ། བོད་ལ་སེམས་ཅན་གཞན་པ་སྐྱག་དང་། གཟིག་དང་། དོམ་དང་།
སྤྱང་གུ་ཅི་དག་ཡོག་དེད།

6-22 B: In that case, is there no daughter?
6-23 A: No, there isn't. One son is the only child

Lesson 7

- 7A-1 A: Today let us talk about Tibetan animals.
- 7A-2 B: In Tibet there are yaks, aren't there?
- 7A-3 A: Yes, there are. Among Tibetan animals the most famous is the yak. There aren't any yaks in Japan, are there?
- 7A-4 B: No, there aren't. There are not any yaks at all in Japan.
- 7A-5 A: Were there no yaks in Japan in former times either?
- 7A-6 B: There were not any at all in former times either.
- 7A-7 A: The word yak is a general term and the name of the male yak. The female yak is called a dri. The wild yak is called a drong. What is called a dzo is the offspring of a dri and a bull.
- 7A-8 B: What other animals are there in Tibet?
- 7A-9 A: Other animals in Tibet are the tiger, leopard, bear, wolf and others.

6-22 འོན་ཏེ་མི་མོ་ (~ n.h. བོ་མོ་)མད་ཏུས། (~ མད་ཏུ་ལགས།)

6-23 མད་ཨོང་། ཨ་ལྷ་ཏེ་ལྷ་གཅིག་མ་ན་མད་ཏུ་ལགས།

7A-1 རི་རིང་བོད་ཀི་སེམས་ཅིན་གི་སྐྱར་ལ་གསུང་གྲོའི་མཇེད་དོ།

7A-2 བོད་ལ་གཡག་འད་ཏུ་ལ་ཨིད།

7A-3 འད་ཏུ་ལགས་ཨོང་། བོད་ཀི་སེམས་ཅིན་ (~ དུ་འི་གྲོ་)གི་ཁོག་ནས་གཡག་
སྐད་གགས་ཆེ་ཡོད་ཀྱི་ཏུ་ལགས། ཉི་འོང་ལ་གཡག་མད་ཏུ་ལགས་ཨིད།

7A-4 མད་ཏུ་ལགས་ཨོང་། ཉི་འོང་ལ་གཡག་ཕྱག་གི་མད་ཏུ་ལགས།

7A-5 དང་བོའོ་དང་བོ་འ་ཉི་འོང་ལ་གཡག་མད་ཏུ་ལགས།

7A-6 དང་བོའོ་དང་བོ་འ་ཕྱག་གི་མད་ཏུ་ལགས།

7A-7 གཡག་རྣ་ཡས་འདི་སྤྱི་མིང་དང་། གཡག་ཕོ་ཨི་མིང་ལགས། གཡག་མོ་ལ་
འབྲི་རྣག་ལགས། གཡག་ཚོད་ལ་འབྲོང་རྣག་ལགས། མཚོའོ་རྣ་ཡས་འདི་
འབྲི་དང་སྤྱང་གི་ཕྱག་ལགས།

7A-8 བོད་ལ་སེམས་ཅིན་གཞའི་སྤྱི་གི་འི་གི་འོད་ཏུ་ལགས།

7A-9 བོད་ལ་སེམས་ཅིན་གཞའི་སྤྱི་སྤྱག་གཞིག་དོམ་སྤྱང་ཀུ་རྩེ་འོད་ཏུ་ལགས།

- 7A-10 ཁ། དེ་ཚོ་གཅན་གཟན་རེད་དང་།
- 7A-11 ཀ། ལགས་རེད། དེ་ཚོ་གཅན་གཟན་རེད། སེམས་ཅན་ལ་རིགས་གཉིས་
ཡོག་རེད་སྟེ། གཅིག་གཅན་གཟན་དང་། གཅིག་རི་དྭགས་རེད།
- 7A-12 ཁ། བོད་ལ་རི་དྭགས་ག་རེ་ག་རེ་ཡོག་རེད།
- 7A-13 ཀ། འ་བ་དང་། ར་བ་དང་། གཉན་དང་། སྨྲོང་ཅི་དག་ཡོག་རེད།
- 7A-14 ཁ། ཞི་ནི་གཡག་ཡོག་རེད་སྟེ། གཡག་ག་རེ་རེད།
- 7A-15 ཀ། གཡག་གཅན་གཟན་ཡང་མ་རེད། རི་དྭགས་ཡང་མ་རེད། མ་རེད་སྟེ།
- 7A-16 ཁ། ལགས་མ་རེད། འབྲི་གཡག་སྐྱོ་ཕྱུགས་རེད། བོད་ལ་སྐྱོ་ཕྱུགས་འབྲི་
གཡག་བ་སྐྱང་ཏྲ་དེལ་བྱང་གུ་ར་ལུག་ཅི་དག་ཡོག་རེད། ཞི་ནི་དེ་ཚོ་འི་
ནང་ནས་ཏྲ་དེལ་གཡག་སྐྱང་བྱང་གུ་ཅི་དག་ཁལ་མ་རེད།
- 7A-17 ཀ། འོ་ན་བོད་ལ་སྐྱང་ཆེན་ཡོག་མ་རེད་པས།
- 7A-18 ཁ། ལགས། བོད་ལ་སྐྱང་ཆེན་ཡོག་མ་རེད།
- 7A-19 ཀ། གཅན་གཟིགས་ཁང་ལ་ཡང་ཡོག་མ་རེད་པས།
- 7A-20 ཁ། ཡོད། ལགས་ཡོག་རེད། རྫོང་རྒྱབ་སྐྱུ་ཁང་ལ་གཅིག་ཡོག་རེད།
- 7A-21 ཀ། རྫོང་རྒྱབ་སྐྱུ་ཁང་ཟེར་ན་ག་རེ་རེད།
- 7A-22 ཁ། དེ་སྐྱིང་ཀ་ཅིག་གི་མིང་རེད། དེ་ལྟ་སར་ཅེ་པོ་ཏྲ་ལའི་རྒྱབ་ལ་ཡོག་རེད།

7A-10 B: They are animals of prey, aren't they?

7A-11 A: Yes, they are. They are animals of prey. There are two kinds of animals, aren't there? One is the animal of prey and one is the game animal.

7A-12 B: What game animals are there in Tibet?

7A-13 A: There are deer, antelopes, wild sheep, rabbits and others.

7A-14 B: And then there are yaks, aren't there? What is the yak?

7A-15 A: The yak is neither an animal of prey nor a game animal. The yak is a domestic animal. Domestic animals in Tibet are the yak, cattle, horse and mule, donkey, goat and sheep and others. And then among them the horse and mule, yak and bull, donkey and others are pack animals.

7A-16 B: In that case, are there no elephants in Tibet?

7A-17 A: No, there are no elephants in Tibet.

7A-18 B: Are there not any in the zoo either?

7A-19 A: Oh, yes, there are. There is one in Dzonggyab Lukhang.

7A-20 B: What is Dzonggyab Lukhang?

7A-21 A: It is the name of a park. It is behind the Potala in Lhasa.

7A-23 ཀ། བོད་ལ་ཞི་མི་དང་བྱི་ཡོག་རིད་པས།

7A-24 ཁ། ལགས་ཡོག་རིད། ལྷ་ས་ལ་བྱི་ཞི་དྲག་ཡོག་རིད། མི་ནང་བཞིན་མང་
པོ་ཡོག་རིད། དངོས་གནས་རིད་དག། དཀོན་མཚོག། བོད་ལ་བྱི་
འདྲ་མི་འདྲ་མང་པོ་ཡོག་རིད་དེ། ང་ཨ་བ་སོག་ལ་དགའ་པོ་ཡོད།
དེ་སྤྱིང་རྩེ་པོ་ཞི་པོ་ཅིག་ཡོག་རིད།

7B-1 ཀ། སྐྱུ་ཡོག། རྒྱང་གསེབ་འདའི་སྤྲུག་ཁང་ཡོག་རིད་པས།

7B-2 ཁ། ལགས་ཡོག་རིད།

7B-3 ཀ། སྤྲུག་ཁང་ག་པར་ཡོག་རིད།

7B-4 ཁ། ས་གིར་དཀོན་པ་ཆེན་པོ་ཅིག་འདུག་གང་། ས་གིའི་རྒྱུ་ལ་ཡོག་རིད།

7B-5 ཀ། ལགས་ཕྱགས་ཆེ།

7B-6 ཁ། འདི་བར་ལ་བོད་པའི་གཞིས་ཆགས་ཡོག་རིད་པས།

7B-7 ཀ། རྒྱང་གསེབ་འདའི་ནང་ལ་ཡོག་མ་རིད། འབྲིས་གི་རྒྱང་གསེབ་ལ་ཡོག་རིད།

7B-8 ཁ། ཁ་ཕྱོགས་ག་པར་ཡོག་རིད།

7B-9 ཀ། འདི་ནས་ཤར་ཕྱོགས་ལ་ཡོག་རིད།

7B-10 ཁ། ཐག་རིང་ལོས་ཡོག་རིད།

7A-22 B: Are there cats and dogs in Tibet?

7A-23 A: Yes, there are. In Lhasa there are very many dogs. There are as many as there are people. That's true, you know. There are various dogs in Tibet but I like the absoo. It is very cute.

7B-1 A: Excuse me. Is there a post office in this village?

7B-2 B: Yes, there is.

7B-3 A: Where is the post office?

7B-4 B: Over there there is a big monastery, isn't there? It is behind that.

7B-5 B: Thank you.

7B-6 A: Is there a colony of Tibetans in this area?

7B-7 B: There is none in this village but there is one in the neighbouring village.

7B-8 A: In which direction is it?

7B-9 B: From here it is to the east.

7B-10 A: How far is it?

7A-23 བོད་ལ་བལ་རང་གི་འདྲ་ཏེ་ཡས།

7A-24 འདྲ་ཏེ་ཡགས་ཡོང་། ལྷ་ཇ་རྩ་གི་འ་མིའི་འདྲ་ཏེ་ཡགས། མང་ལོས་མི་ཚཱ་
ར་འ་མིའི་འདྲ་ཏེ་ཡགས། བདེ་པ་ཡགས་ན། དཀོན་མཆོག། བོད་ལ་གི་འདྲ་
མི་འདྲ་འ་མིའི་འདྲ་ཏེ་ཡགས་ཏེ་འིང་མི་ཡབ་ཇོག་ལ་འཐད་ད་འོད། འོ་འདྲ་འ་
མིའི་སྤྱིང་ཇེ་འི་འདྲ་ཏེ་ཡགས།

7B-1 ཁོང་པོག། སྤྱིང་འདྲ་རྩ་སྒྲག་ཁང་འདྲ་ཏེ་ཡས།

7B-2 འདྲ་ཏེ་ཡགས་ཡོང་།

7B-3 སྒྲག་ཁང་ག་རྩ་འདྲ་ཏེ་ཡགས།

7B-4 འུའི་འུའི་ནས་དགོན་པ་ཚོ་པོའོ་ཅི་འདུག་ཨའི། འུའི་རྒྱབ་དུ་འདྲ་ཏེ་ཡགས།

7B-5 བཀའ་རྩིན་ཆེ་ཇོང་།

7B-6 འདིའི་རྒྱ་ག་ལ་བོད་པི་གཞིས་ཆགས་འདྲ་ཏེ་ཡས།

7B-7 སྤྱིང་ཇོ་འདྲ་རྩ་མད་ཏེ་ཡགས། འདིའི་འགམ་གི་སྤྱིང་ཇོ་རྩ་འདྲ་ཏེ་ཡགས།

7B-8 ཁབ་སྤྱོགས་ག་རྩ་འདྲ་ཏེ་ཡགས།

7B-9 འདེནས་ཤར་སྤྱོགས་ལ་འདྲ་ཏེ་ཡགས།

7B-10 ཐག་རིང་ལོས་འདྲ་ཏེ་ཡགས།

7B-11 ཀ། འདི་ནས་མལ་ལེ་དུག་ཙེ་ཅིག་གི་ས་ལ་ཡོག་རེད། ཡ་གིར་རི་མགོ་ཕོ་
 ཅིག་འདུག་གང་། འོ་འོ་རི་ཡ་གི་འགྲམ་ལ་ཡོག་རེད།
 སློབ་མཚན་བརྒྱད་པ།

8-1 ཁོང་དེ་རིང་ཐུགས་བྲལ་ཡོད་པ་འདྲག།

8-2 ཁོང་ད་ལྟ་དེ་བ་སློགས་གནང་གི་ཡོད་པ་འདྲག།

8-3 ཁོང་ལ་ཕུག་སྐྱུག་ག་ཅིག་ཡོད་གི་རེད།

8-4 ཁོང་ག་རྩིས་ཤག་ལ་བཞུགས་ཡོད་གི་རེད།

8-5 མོ་སླབ་གྲུང་མད་འདྲིག།

8-6 ཁོང་དངུལ་ཨ་ཡོད།

ངས་བུས་ན་ཡོད་གི་མ་རེད།

8-7 མོ་དེ་རིང་གྲེལ་བ་མད་པ་འདྲག།

8-8 མོ་ད་ལྟ་དེ་བེ་ཆ་སློག་གི་མད་པ་འདྲག།

8-9 དེ་བ་དེ་ངའི་ཡིན་པ་འདྲག།

8-10 ཁོང་ཁམས་ནས་ཕེབས་པ་ཡིན་པ་འདྲག།

7B-11 A: It is six miles from here. Up over there there is a
 mountain, isn't there? It is at the foot of that moun-
 tain.

Lesson 8

8-1 He(h.) seems to be busy today.

8-2 He(h.) seems to be reading a book now.

8-3 He(h.) probably has a pen.

8-4 He(h.) is probably at home.

8-5 It is probable that she is at school.

8-6 I don't think he has money.

According to me, probably not.

8-7 She doesn't seem to be busy today.

8-8 She doesn't seem to be reading a book now.

8-9 That book looks like mine.

8-10 He(h.) seems to have come from Kham.

7B-11 ལྱོང་རྩེ་འདེན་ས་ཀོ་རྩེ་རྩུག་ཅེ་ཅི་འོད་ཏ་ལགས། འུའི་སྣོད་འུ་རུ་རི་མཐོ་
པོའོ་ཅིག་འདུག་ཨའི། འོའོ་རི་འུའི་འགྲམ་ཏུ་འོད་ཏ་ལགས།

8-1 ཁོང་སྤྲ་(~ n.h. ཁོ་)དི་རིང་གྲུགས་གྲེལ་(~ n.h. གྲེ་ལ་)འོད་ཏ་འདྲག།

8-2 ཁོང་སྤྲ་(~ n.h. ཁོ་)ད་ཏ་ དེབ་སློག་ཨ་མཛད་ཏ་འདྲག། (~n.h. སློག་ཨ་
འདྲག།)

8-3 ཁོང་སྤྲ་(~n.h. ཁོ་)ལ་ཕྱག་སྦྱུག་(~ n.h. སྦྱུ་འུ)ག་ཅིག་འོད་ཏུ་ལགས།

8-4 ཁོང་སྤྲ་(~n.h. ཁོ་)ཟིང་ཁང་(~n.h. ཁིམ་)ཏུ་བཞུགས་(~ n.h. སྤྲ་)
འོད་ཏུ་ལགས།

8-5 མོ་སྦྱབ་གྲུ་རུ་མད་འདྲས།

8-6 ཁོ་ལ་རང་ཀ་མད་འདྲོ།

འི་འི་གྲི་ན་འོད་ཏུ་མ་ཏག།

8-7 མོ་དི་རིང་གྲེ་ལ་མད་ཏ་འདྲག།

8-8 མོ་ད་ཏ་ དེབ་ལ་སྦྱོག་ཨ་འདྲག།

8-9 དེབ་འོ་འདི་འི་འདྲག།

8-10 ཁོང་སྤྲ་(~ n.h. ཁོ་)ཁམས་ནས་ཕེབས་པ་(~ n.h. འོའོ་ལྲ་)འདྲག།

- 8-11 ལྷུག་གུ་འདི་བྱིད་རང་གི་ཡིན་གི་རེད།
- 8-12 ཁོང་ཁྱོད་ལ་ཐེབས་པ་ཡིན་གི་རེད།
- 8-13 མི་བོད་པ་ཨ་ཡིན།
ངས་བྱས་ན་བོད་པ་ཡིན་གི་མ་རེད།
- 8-14 དཔེ་ཆ་འདི་ངའི་མཉམ་པ་འདྲ་ག།
- 8-15 ཁོང་བོད་ནས་ཐེབས་པ་མན་པ་འདྲ་ག།
- 8-16 ང་ལ་ཚ་བ་ཉ་ད་ཅེ་ཡོད་པའི་བརྗོ་ར་ཅིག་འདྲུག།
- 8-17 ཚ་བ་པར་གི་མད་པའི་བརྗོ་ར་ཅིག་འདྲུག་ན་གའི་ཡོག་མ་རེད།
- 8-18 མི་ཚང་མ་ཚོགས་གི་ཡོད་པའི་བརྗོ་ར་ཅིག་འདྲུག།
- 8-19 དགུན་ཀ་ཡིན་པའི་བརྗོ་ར་ཅིག་མི་འདྲུག་གང་།
- 8-20 ངས་ཟེར་ཡག་དེ་ཉག་ཉག་ཡིན་པའི་བརྗོ་འདྲུག།
- 8-21 སང་ཉིན་གི་ཡིག་ཚད་ཁག་པོ་ཡོད་བརྗོ་འདྲུག།
- 8-22 ཁོང་ཐེབས་ཡག་གི་བརྗོ་མི་འདྲུག།
- 8-23 ཁོང་གིས་མཁྱེན་མད་པའི་བརྗོ་འདྲུག།
- 8-24 ཁོ་བོད་པ་ཡིན་འདོག་ཁ་པོ་མ་རེད།
- 8-25 དཔེ་ཆ་འདི་པལ་ཆེར་ཁོང་གི་ཡིན་འདོག་ཁ་པོ་རེད།

8-11 This bamboo pen looks like yours(h.).

8-12 He(h.) has probably gone to the market.

8-13 I don't think she is a Tibetan.

According to me, probably not.

8-14 This book doesn't seem to be mine.

8-15 It seems that he(h.) has come not from Tibet.

8-16 I guess I have a little fever.

8-17 If the fever doesn't go up, it is nothing serious.

8-18 Everybody seems to have assembled.

8-19 It doesn't seem like winter, does it?

8-20 What I say seems exact.

8-21 It seems that tomorrow's exam will be difficult.

8-22 It isn't likely that he(h.) will come.

8-23 It seems that he(h.) doesn't know.

8-24 He doesn't look like a Tibetan.

8-25 It seems that this book is perhaps his(h.).

- 8-11 ལྷུ་འདྲེ་ཁོང་པའི་(～n.h.ཁྱིའི་)ཡིན་ཀྱང་ལགས།
- 8-12 ཁོང་སྤྱ་(～n.h.ཁོ་)ཁྲོམ་ལ་ཐེབས་པ་(～n.h.སོའོ་ལྷ་)ཡིན་འདྲ།
- 8-13 མ་པོད་པ་ཡིན་འདུས།
 ངའི་བྱིན་ཡིན་ཀྱང་མ་ཉག།
- 8-14 དཔེ་ལ་འདྲེ་ངའི་མན་ཏ་འདྲག།
- 8-15 ཁོང་སྤྱ་(～n.h.ཁོ་)པོད་ནས་ཐེབས་པ་(～n.h.འོའོ་ལྷ་)མན་ཏ་འདྲག།
- 8-16 ང་ལ་ཚ་ལྷ་ཅི་མའི་འོད་ཀིན་ཅག་ར་ཅི་འདུག།
- 8-17 ཚ་ལྷ་ལྷེ་པར་ཀིན་ཅག་ར་ཅི་འོད་ཀིན་ཏང་བྱི་གུ་མ་ཉག།
- 8-18 མི་གང་པོའོ་འཇམས་ཀིན་ཅག་ར་ཅི་འདུག།
- 8-19 དགུན་ཀ་ཡིན་ཀིན་ཅག་ར་ཅི་མི་འདུག་ཨིད་ཡ།
- 8-20 ངའི་ན་ཀིན་འདྲེ་ཉག་ཏུ་ཡིན་ཀིན་ཅག་ར་ཅི་འདུག།
- 8-21 གན་འི་དྲ་ཡིག་ཚད་གག་ཇའི་འོད་ཏ་འདྲག།
- 8-22 ཁོང་སྤྱ་ཐེབ་ཡས་ཀི་བརྗེ་མི་འདུག།
- 8-23 ཁོང་པའི་ལྷ་མཁྱིན་འོད་ཏ་འདྲག།
- 8-24 ཁོང་སྤྱ་པོད་པ་ཡིན་འདྲོ་ཁ་པོ་མ་ཉག།
- 8-25 དཔེ་ལ་འདྲེ་ཏ་ལས་ཁོང་སྤྱ་ཀི་ཡིན་འདྲོ་ཁ་པོ་ལགས།

- 8-26 བྱིད་རང་གི་ལུང་པའི་ནང་ལ་གནས་གུ་ཡོད་འདོག་ཁ་པོ་ས་རེད།
- 8-27 ཁོ་ལ་དངུལ་ཡོག་རེད་པས།
ཡོད་འདོག་ཁ་པོ་འདུག།
- 8-28 དམག་ཡོང་འདོག་མད།
- 8-29 ཚར་པ་གདང་འདོག་ཁ་པོ་འདུག།

- 8-30 བྱིད་རང་པོད་ལ་རྒྱ་ན་རིང་པོ་བཞུགས་པ་ཡིན་ཅང་། པོད་གི་ལུགས་སློལ་
ཡག་པོ་མཚུན་གི་ཡོད་འདོག་ཁ་པོ་རེད།
- 8-31 དེབ་འདི་སྙན་འདོག་ཁ་པོ་རེད།
- 8-32 འདི་ལས་ས་གི་ཞིམ་འདོག་ཁག།
སློབ་ཚན་དགུ་པ།
- 9-1 ཞ་སྐྱུག་རིང་པོ་དེ་ཁོང་གི་རེད།
- 9-2 ཞ་སྐྱུག་རིང་ང་དེ་ཁོང་གི་རེད།
- 9-3 ཞ་སྐྱུག་རིང་ཤོས་དེ་ཁོང་གི་རེད།
- 9-4 བུ་མོ་སྙིང་རྩེ་པོ་ས་གི་སྐྱ་རད།
- 9-5 ཞ་སྐྱུག་འདི་རིང་པོ་རེད།

- 8-26 There are probably no aeroplanes in your(h.) country.
- 8-27 Has he any money? -- He seems to.
- 8-28 It doesn't seem likely that war will break out.
- 8-29 It looks like it will rain.
- 8-30 Since you(h.) were in Tibet for a long time, you are no
doubt well acquainted with Tibetan customs.
- 8-31 This book looks interesting.
- 8-32 That looks tastier than this.

Lesson 9

- 9-1 The long pencil is his(h.).
- 9-2 The longer pencil is his(h.).
- 9-3 The longest pencil is his(h.).
- 9-4 Who is that pretty girl over there?
- 9-5 This pencil is long.

8-26 ཁོང་པའི་ལྷང་པེ་ནང་ལ་གནས་གྲུ་འོད་འདོ་ཁ་པོ་མ་དག།

8-27 ཁོ་ལ་རང་ཀ་འོད་དེ་ལས།

འོད་འདོ་ཁ་པོ་འདུག།

8-28 དམག་འོད་འདོ་ཁ་པོ་མ་དག།

8-29 (1) མ་ལྷ་རྒྱལ་མའོ་རྣའི་ལྷ་ཅི་འདུག།

(2) མ་ལྷ་རྒྱལ་འདོ་ཁ་པོ་འདུག།

8-30 ཁོང་ལྷ་པོད་དུ་ཡུན་དེ་འ་མིའི་རིང་བཞུགས་དེ་མད་དེ་ལ་པོད་ཀི་ལུགས་རྗེའོ་འ་
མིའི་དགྲ་མཁེན་དེ་འོད་འདོ་ཁ་པོ་ལགས།

8-31 དེ་བའོ་འདོ་རྣམ་འདོ་འོད་འདོ་ཁ་པོ་ལགས།

8-32 འདོ་ལས་འདོ་ཞིམ་འདོ་ཁག།

9-1 ལ་སྐྱལ་རིང་པོའོ་འདོ་ཁོང་པའི་ལགས།

9-2 ལ་སྐྱལ་རིང་འདོ་ཁོང་པའི་ལགས།

9-3 ལ་སྐྱལ་རིང་ཡོའོ་འདོ་ཁོང་པའི་ལགས།

9-4 པོ་མོ་རྣེང་རྗེ་མའོ་འདོ་ལགས།

9-5 ལ་སྐྱལ་འདོ་རིང་པོའོ་ལགས།

- 9-6 འདི་ངའི་ཞ་སྐྱུག་ལས་རིང་ང་འདུག།
- 9-7 ཞ་སྐྱུག་འདི་ཚོ་འི་ནང་ནས་འདི་རིང་ཤོས་རེད།
- 9-8 བོ་མོ་ཡ་གེ་སྙིང་རྗེ་པོ་འདུག།
- 9-9 བོད་གི་ཤ་སྐྱུག་པོ་ཞིས་པོ་རེད།
- 9-10 བོད་གི་ཤ་སྐྱུག་པོ་ཞིས་པོ་ཡོག་རེད།
- 9-11 བོད་གི་ཤ་སྐྱུག་པོ་ཞིས་པོ་ཡོད།
- 9-12 བོད་གི་ཤ་སྐྱུག་པོ་ཞིས་པོ་འདུག།
- 9-13 བྱིད་རང་སྐྱུ་གཟུགས་བདེ་པོ་ཡིན་པས།
ལགས་ང་བདེ་པོ་ཡིན།
- 9-14 བྱིད་རང་སྐྱུ་གཟུགས་བདེ་པོ་ཡོད་པས།
ལགས་ང་བདེ་པོ་ཡོད།
- 9-15 ཁོང་སྐྱུ་གཟུགས་བདེ་པོ་འདུག།
- 9-16 ཁས་ས་ང་གཟུགས་པོ་བདེ་པོ་བྱང་།
- 9-17 ཁས་ས་ང་གཟུགས་པོ་བདེ་པོ་ཡིན།
- 9-18 བྱིད་རང་གི་སྐུ་མོ་སྐྱུ་གཟུགས་བདེ་པོ་རེད་པས།
ལགས་བདེ་པོ་རེད།

- 9-6 This pencil is longer than mine.
- 9-7 This is the longest of these pencils.
- 9-8 That girl over there is pretty.
- 9-9 Tibetan dried meat is tasty.
- 9-10 Tibetan dried meat is tasty (according to common appreciation).
- 9-11 Tibetan dried meat is tasty (according to my or our experience)
- 9-12 The Tibetan dried meat is tasty (according to my present experience).
- 9-13 Are you(h.) well? -- Yes, I am fine.
- 9-14 Are you(h.) well? -- Yes, I am fine.
- 9-15 He is fine.
- 9-16 I was fine yesterday (but not today).
- 9-17 I was fine yesterday.
- 9-18 Is your(h.) daughter well? -- Yes, she is fine.

- 9-6 ལདིངའི་ཞེ་སྐྱེག་ལས་སིང་འདུག།
 9-7 ཞེ་སྐྱེག་འདའི་ཀི་ཤོག་ནས་འདི་སིང་མཛ་འདུག།
 9-8 ས་མོ་འུའི་རྩེང་ཇི་མོ་འདུག།
 9-9 སང་ཁྱི་ཤ་སྐ་སྤ་ཞི་སུ་ལགས།
 9-10 སང་ཁྱི་ཤ་སྐ་སྤ་ཞི་སུ་འོ་དང་ལགས།
 9-11 སང་ཁྱི་ཤ་སྐ་སྤ་ཞི་སུ་འོ་དང་།
 9-12 སང་ཁྱི་ཤ་སྐ་སྤ་ཞི་སུ་འདུག།
 9-13 ཤང་སྤ་སྐུའུ་ལུག་པདེ་སྤ་མི་ན་ནས།
 སྤང་བདེ་སྤ་མི་ན།
 9-14 ཤང་སྤ་སྐུའུ་ལུག་པདེ་སྤ་འོ་དང་ས།
 སྤང་བདེ་སྤ་འོ་དང་།
 9-15 ཤང་སྤ་སྐུའུ་ལུག་པདེ་སྤ་འདུག།
 9-16 སང་ངང་བདེ་སྤ་སུང་།
 9-17 སང་ངང་བདེ་སྤ་མི་ན།
 9-18 ཤང་པའི་སྤང་ལུའི་སྤ་སྐུའུ་ལུག་པདེ་སྤ་ལས།
 སྤང་བདེ་སྤ་ལགས།

9-19 བྱི་རང་གི་སྲས་མོ་སྐྱ་གཟུགས་བདེ་པོ་ཡིན་པ་ནི།
ལགས་བདེ་པོ་ཡིན།

9-20 གསལ་པོ་གསུང་རོགས་གནང་།

9-21 གསལ་པོ་བྱས་གསུང་རོགས་གནང་།

9-22 གསུང་སྐད་ཆེན་པོ་བྱས་གསུང་རོགས་གནང་།

9-23 འདི་ལས་ཡག་ག་ཅིག་གི་རོགས་གནང་།

9-24 འདི་ལས་དམར་ཅེ་ཅིག་ཚོས་བཀྲོན་རོགས་གནང་།

9-25 ཁས་ས་སྤེལ་ནས་སྤྱི་པོ་བར་དུ།

9-26 དམར་པོ་ཅིག་གནང་རོགས་གནང་།

9-27 དམར་པོ་དེ་ངའི་རེད།

9-28 ཞོང་མཐེ་བ་དེ་གནང་རོགས་གནང་།

9-29 ཡག་ཤོས་དེ་ག་གི་རེད།

9-30 ཚ་དུས།

9-31 འགྲོ་དུས།

9-32 འདི་ལས་ཕ་གི་ཡག་གི་རེད།

9-19 Is your(h.) daughter well?(more polite than 9-32) — Yes, she is fine.

9-20 Please speak clearly.

9-21 Please speak clearly.

9-22 Please speak in a loud voice.

9-23 Please write better than this.

9-24 Please dye this red colour a little brighter.

9-25 from early in the morning till late at night yesterday

9-26 Please give me a red one.

9-27 The red one is mine.

9-28 Please give me the cheaper one.

9-29 Which is the best one ?

9-30 when it is hot

9-31 when one goes

9-32 That over there is better than this.

- 9-19 ཁོང་པའི་ཚོང་ཏུ་འོ་མོ་སྐྱུ་རྩུ་ག་བདེ་པོ་ཡིན་ནས།
ཚོང་བདེ་པོ་ཡིན།
- 9-20 གསུ་ཚོའི་མ་གསུང་ང་མཛད་ན།
- 9-21 གསུ་ཚོའི་ཅིག་གསུང་རོགས་མཛད་ན།
- 9-22 གསུང་སྐད་ཅེ་པོའི་ཅི་གསུང་ང་མཛད་ན།
- 9-23 (1) འདི་ལས་དགུ་ཅིག་གི་མ་མཛད་ན།
(2) འདི་ལས་དགུ་ཅིག་གི་རོགས་མཛད་ན།
- 9-24 ཚོས་འདི་ལས་དམར་ཅིའི་ཅིག་རོའི་རོགས་མཛད།
- 9-25 མདང་སྐད་རོག་ནས་མི་མོའི་མ་ཐུག་ཏུ།
- 9-26 དགུ་ཚོ་ཅིག་གནང་རོགས་མཛད་ན།
- 9-27 དགུ་ཚོ་འདི་ངའི་འགས།
- 9-28 ཁོང་མཁའི་འདི་གནང་རོགས་མཛད།
- 9-29 དགའ་ཡོའི་གོ་གི་ལགས།
- 9-30 རྒྱ་འོད་ཉི་སྐང་ལ།
- 9-31 འགྲུས་སྐང་ལ།
- 9-32 འདི་ལས་འུའི་དགའ་གུ་ལགས།

9-33 ང་ན་གི་རིད།

9-34 ཚ་གིས།

9-35 མགོ་ན་གིས།

9-36 ཚ་བ་ལ།

9-37 གོང་མཁེ་བ་གི་ཚོང་ཁང་།

9-38 ཚོང་ཁང་མ་གི་ལས་གོང་མཁེ་བ་གི་ཚོང་ཁང་ཅིག་ཡོག་རིད།

9-39 འདི་ལས་ཚ་བ་གི་ཚུ།

9-40 ཚུ་འདི་ལས་ཚ་བ་ཅིག།

9-41 ཁོང་གི་ལུས་ལས་མརྗེས་པའི་སྐྱེ་དམན་མི་འདུག།

9-42 མངར་དྲགས་ཞག།

9-43 ནམ་ཟ་འདི་བྱིད་རང་གི་ཨ་མ་ལགས་ལ་ཆེ་དྲགས་གི་མ་རིད་པས།

9-44 ལས་ཀ་འདི་འདྲས་ལ་དགའ་པོ་མད།

- 9-33 I will be ill.
- 9-34 It's hot.
- 9-35 I have a headache.
- 9-36 How hot it is!
- 9-37 a cheap shop
- 9-38 There is a cheaper shop than that shop over there.
- 9-39 water hotter than this
- 9-40 water hotter than this
- 9-41 There is none more beautiful than his(h.) wife.
- 9-42 It's too sweat.
- 9-43 Isn't this dress too big for your(h.) mother.
- 9-44 I don't like this sort of work.

9-33 ང་ན་ཀོ་ལགས།

9-34 (1) ཚོག།

(2) ཚེ་པ་ཚོག།

9-35 མགོ་ཨ་ནིག།

9-36 (1) མ་རྒྱ་ལིའི།

(2) ཉི་མ་རྒྱ་ཨ་ལིའི།

9-37 བོང་མཁའི་ཀི་ཚོང་ཁང་།

9-38 ཚོང་ཁང་འུའི་ལས་བོང་མཁའི་ཀི་ཚོང་ཁང་ཅིག་འོད་ཏ་ལགས།

9-39 འདི་ལས་རྒྱ་ཀི་རྒྱ།

9-40 རྒྱ་འདི་ལས་རྒྱ་ཅིག།

9-41 (1) ཁོང་པའི་ལུས་ལས་ཚ་ར་བོ་སྤྲ་མི་འདུག།

(2) n.h. ཁོའི་སྤྲི་དམི་ལས་མཛེས་ལྷ་བོ་སྤྲ་མི་འདུག།

9-42 མངར་དྲགས་འདུག།

9-43 (1) རྣམ་ཇ་འདི་ཁོང་པའི་ཡུམ་ལ་ཆེའི་དྲགས་ཀོ་མ་ཏས།

(2) n.h. བོའི་འདི་ཁྱའི་ཨ་མ་ལ་ཆེའི་དྲགས་ཀོ་མ་ཏས།

9-44 ལས་ཀ་འདི་རའི་ལ་དགའ་པོ་མད།

9-34 (1) It hurts me.

(2) It's hot.

9-36 (1) The wound hurts me!

- 9-45 (1) མི་འདི་འདྲ་འདྲི་སྐྱབ་ཅག།
 (2) མི་སྐྱབ་ཅག་འདི་འདྲས།
- 9-46 ཡིང་དྲོག་ཞིས་པོ་འདི་འདྲས་ཟ་མ་སྤྱིང་།
- 9-47 དེ་འདྲས་གང་མོ་འདྲུག་གས།
- 9-48 གང་མོ་འདི་འདྲས་ལ།
- 9-49 ང་འདི་འདྲས་བསམ་གིས།
- 9-50 ལས་ཀ་འདི་འདི་འདྲས་ཟེ་བྱིས་ཞིག།
- 9-51 ལས་ཀ་ག་འདྲས་ལ་དགའ་པོ་ཡིག།
- 9-52 སྐྱ་ཡིན་ན།
- 9-53 ག་རི་ཡིན་ན།
- 9-54 ག་རི་ཡོད་ན།
- 9-55 བྱིད་རང་བོད་པ་ཡིན་ཅང་།
- 9-56 དེ་རིང་ཚ་པོ་ཡོད་ཅང་།
- 9-57 དེ་འདྲས་ཡིན་ཅང་།
- 9-58 བྱས་ཅང་།

- 9-45 a person as wicked as this
 9-46 I have never eaten fruit as tasty as this.
 9-47 Is it so cold?
 9-48 I can't stand this cold.
 9-49 I think thus.
 9-50 Do this job like this.
 9-51 What sort of work do you like?
 9-52 I wonder who it is.
 9-53 I wonder what it is.
 9-54 I wonder what there is.
 9-55 because you(h.) are a Tibetan
 9-56 because it is hot today
 9-57 because it is thus
 9-58 therefore

- 9-45 (1) མི་འདི་རའི་སྐྱུག་ཅག།
 (2) མི་སྐྱུག་ཅག་འདི་རའི།
- 9-46 ཡིང་རྟོག་ཞི་པོའི་འདི་རའི་ཟ་ས་སྤྱང་།
- 9-47 འདི་རའི་གྲ་ང་འདུག་ཨས།
- 9-48 འདི་རའི་འབྲུག་ཨ་ཡི།
- 9-49 ང་འོ་འདི་རའི་ཅི་གནོའི་ཀ།
- 9-50 ཡས་ཀ་འདི་འདུའུ་བྱི་ཡ་བྱི་ཇི།
- 9-51 ཡས་ཀ་ག་རའི་ཡ་དགྲ་འོད་རྟོག།
- 9-52 སུ་ཡིན་ཏ་སྤང་།
- 9-53 གིན་ཡིན་ཏ་སྤང་།
- 9-54 གི་འོད་ཏ་སྤང་།
- 9-55 ཁྱོད་པོད་པ་བྱས་ཅེ།
- 9-56 དེ་རིང་རྟོ་མ་བྱས་ཅེ།
- 9-57 འུའི་རའི་བྱས་ཅེ།
- 9-58 དེ་ནི་ཀ་ཟེ།

སྐབ་ཚན་བརྒྱུ་པ།

- 10-1 ལ་སང་ཉིན་སྐབ་གྲུང་འཁྲུག་ཡིན།
 10-2 ཏ་ལུ་གངས་གདང་གི་འདུག།
 10-3 བོ་ཤས་ས་སྐབ་གྲུང་ཕྱིན་པ་རེད།
 10-4 རྟོགས་ཇེ་བདུངས་སྐང་།
 10-5 བོད་ལ་འཁྲུ་ཕྱིང་།
 10-6 གསལ་པོ་བྱས་ཉིན་རྟོགས་གནང་།
 10-7 ལྷོས་ཤིག།
 10-8 ཤ་ལག་བཟམས། ཚང་བདུངས། ཨོ་ཉི་ཕྱི་ལ་ཕྱིན་པ་རེད།
 10-9 བོང་རྩེ་ལ་ཡལག་ཡོག་ས་རེད།
 10-10 གངས་བདས་ཉན་སང་སིས་ལ་ལ་ཕྱིན་པ་ཡིན།
 10-11 སང་ཉིན་ཕྱིན་ན་བཙུང་གི་ཡིན།
 10-12 བོ་སང་ཉིན་སྐབ་གྲུང་འཁྲུག་རེད།
 10-13 བོང་ངའི་བང་པར་ག་དུས་མེདས་གི་རེད།
 10-14 བདུན་སྐག་ཇིས་མག་མེདས་གི་རེད།
 10-15 བོང་ལྷོ་སང་ཉིན་ག་ཚད་བཞགས་གི་རེད།

Lesson 10

- 10-1 I will go to school tomorrow.
 10-2 It is snowing now.
 10-3 He went to school yesterday.
 10-4 I had breakfast.
 10-5 I have been to Tibet.
 10-6 Please write clearly.
 10-7 Look!
 10-8 I ate, drank (Tibetan beer) and then went out.
 10-9 They (h.) have nothing to eat.
 10-10 Although it snowed, I went to Simla.
 10-11 If I go tomorrow, I shall visit you.
 10-12 He will go to school tomorrow.
 10-13 When will he(h.) come to my house?
 10-14 He will go next week.
 10-15 How many days will he(h.) stay in Lhasa?

- 11-12 བེམ་འདིའི་ནང་དུ་ཅུ་ར་འབྲུང་ཚོག་ཡི།
- 11-13 འདི་ཀྱག་ཚུ་ཚོད་བཅུ་ཤ་ནས་མི་ལ་འགྲོ་ལྷོ་(༼ལྷོ༽)ཚོག་ཨ་ལགས།
- 11-14 ལྷོ་ལ་སྐྱོ་རྗེ་མད་དུ་ལ་ཆང་བཅོང་ལྷོ་ཚོག་ཨ་ལགས།
- 11-15 བཞན་འི་རྩོ་མརྩ་ཚོ་ག་ཅིག།
- 11-16 འོ་འདི་འགྲིག་ཀྱ་ལགས།
- 11-17 ལ་ལ་མེབས་ཚོ་གག།
- 11-18 ང་ལྷོ་ར་ལ་འགྲོ་ཚོའི་ཡིན།
- 11-19 བེམ་འདུ་དུ་སྐད་ཚོའི་ལས།
- 11-20 བེམ་འདུ་དུ་སྐད་ཚོའི་མ་དག།།
- 11-21 ཁོང་སྐྱ་སྐྱག་ཡིག་ཡིག་ཨ་མཇེད་ཚོག་ཚོག་ཡིན་ནས།
- 11-22 ང་དེབ་ཉི་དུ་འགྲོ་སྐྱ་ཡིན།
- 11-23 ཁོང་སྐྱ་པོད་སྐད་སྐད་དུ་སྐད་བྱ་ལ་མེབས་ཀོ་ལགས།
- 12-1 མི་རྗེ་ཁ་སྐྱ་གདང་ཀོ་ལགས།
- 12-2 ང་ཡི་ཡི་ཡིག་ཀོན།
- 12-3 མ་ཡིན་ཀི་མོག་མོག་བརྗོ་ཀོ་ལགས།

- 12-4 ཁོང་གི་ཨ་མ་ལགས་གིས་ཞལ་པར་བཏང་གནང་གི་རེད་པས།
- 12-5 གཡོག་པོས་ཁ་ལག་ཟ་གི་རེད།
- 12-6 སྤུན་ཀྱག་ཚོས། བྱིད་རང་ཚོས།
- 12-7 མི་འདིས། མོའོ་ལགས་དེས།
- 12-8 བྱིད་རང་ལྟ་ག་རེ་བྱིད་གི་ཡོག།

- 12-9 ང་ད་ལྟ་ཡི་གེ་བྲི་གི་ཡོད།
- 12-10 ང་ཚོ་ཉིན་ལྟར་རེ་བཞིན་རི་ལིའི་ཕྱོག་ནས་ལས་ཁུངས་ལ་འགོ་གི་ཡོད།
- 12-11 བྱིད་རང་ག་པར་བཞུགས་གི་ཡོག།

- 12-12 ང་ད་ལྟ་གཞིས་ཀ་ཚེ་ལ་སྤང་གི་ཡོད།
- 12-13 བྱིད་རང་གི་མཚན་ལ་ག་རེ་ཞུ་གི་ཡོག།

- 12-14 ངའི་མིང་ལ་བཀྲ་ཤིས་ཟེར་གི་ཡོད།
- 12-15 བྱིད་རང་པོད་སྐད་བརྒྱུན་མཁྱེན་གི་ཡོད་པས།

- 12-4 Will his(h.) mother telephone?
- 12-5 A servant will make the meal.
- 12-6 by my bothers and sisters by you(pl.)
- 12-7 by this person by the grandmother
- 12-8 What are you doing now?
- 12-9 I am writing a letter now.
- 12-10 We go by train to the office everyday.
- 12-11 Where do you(h.) live?
- 12-12 I live now in Shigatse.
- 12-13 What is your(h.) name?
- 12-14 My name is Tashi.
- 12-15 Can you(h.) speak Tibetan?

- 12-4 ཁོང་པའི་ཡུམ་གི་ལྷ་ལྷ་གདང་ང་མཛད་ཀོ་ལས།
- 12-5 གཡོག་པུས་ཟ་མ་ཟ་ཀོ་ལགས།
- 12-6 ལྷན་རྒྱ་ཀྱག་གི། རྩའི་ཀྱག་གི། རྩའི་གི།
- 12-7 མི་འདི། ཡི་ལྷ་འདི།
- 12-8 (1) རྩོད་ད་ད་གི་བྱི་ཉི་འོད་ཉིག།
 (2) h. ཁོང་ལྷ་ད་ད་གི་མཛད་ཉི་འོད་ཉིག།
- 12-9 ང་ད་ད་ཡི་ཡི་བྱི་གི་འོད།
- 12-10 འདི་ཀྱག་ཉི་མ་གདན་གང་པོ་སི་མི་ཞེན་འདི་ལས་གུང་ལ་འགྲུ་ཡི་འོད།
- 12-11 (1) ཁོང་ལྷ་ག་རུ་བཞུགས་འོད་ཉིག།
 (2) རྩོད་ག་རུ་སྤང་འོད་ཉིག།
- 12-12 ང་ད་ད་གཞི་ཀ་ཅེ་རུ་སྤང་འོད།
- 12-13 (1) ཁོང་པའི་མཚན་ལ་གི་ལྷ་ལྷ་ལགས།
 (2) n.h. རྩའི་མིང་ལ་གི་རྩི་འོད་ཉིག།
- 12-14 དིའི་མིང་ལ་བཀྲ་ཡི་རྩི་འོད།
- 12-15 (1) ཁོང་པའི་ཐོད་སྐད་རོམ་མཁྱེན་ཉི་འོད་དས།
 (2) n.h. རྩའི་ཐོད་སྐད་རྒྱབ་ཤེ་ཡི་འོད་དས།

12-16 ལགས་མད། ང་ཐོད་སྐད་རྒྱུ་བ་ཤེན་གེ་མད།

12-17 ཁོས་ད་ལྟ་མོག་མོག་ཟ་གི་འདུག།

12-18 ཁོ་ཚོ་ལས་ཀ་བྱེད་གི་མི་འདུག་གས།

12-19 བྱིད་རང་ག་པར་སྐྱུང་གི་འདོག།

12-20 ང་མགོ་ན་གིས།

12-21 ཁོང་འཆར་ཅན་ཞེགས་གས་ཆས་ཆས་ལ་ཐད་གི་འདུག་གས།

12-22 ཐོད་པའི་ཅ་ལག་ཚོང་ཁང་ག་གིས་ཚོང་གི་འདོག།

12-23 ཚོང་ཁང་པ་གིས་ཚོང་གིས།

12-24 ཁོང་གི་མཚན་ལ་ག་རི་བེད་གི་ཡིག་རད།

12-25 ངས་ཤེན་གེ་མད།

12-26 ཁོང་སྐྱུང་གི་ཡིད་ཅང་། སྐན་ཁང་ལ་བཞུགས་གི་ཡིག་རིད།

12-27 དེང་སང་རྒྱ་གར་ལ་ཐོད་པའི་དཔེ་ཆ་པར་རྒྱག་གི་ཡིག་རིད།

12-16 No, I can't speak Tibetan.

12-17 He is eating a momo now.

12-18 Aren't they working now?

12-19 Where do you(h.) feel bad?

12-20 I have a headache.

12-21 He(h.) usually goes for a walk in the morning.

12-22 At what shop are Tibetan goods sold?

12-23 They are sold at that shop over there.

12-24 What is his(h.) name?

12-25 I don't know.

12-26 He is in hospital because he(h.) is sick.

12-27 Tibetan books are being printed in India nowadays.

- 12-16 མད་ཨོང་། ཇི་ཇི་བོད་སྐད་རྒྱུ་ལྷོ་ཡེ་ལོ་ལོ་།
- 12-17 ཁོ་ད་ད་མོག་མོག་ཟླ་།
- 12-18 ཁོང་ཀྱ་ཨི་ལས་ཀ་མི་བྱི་དག་ལི།
- 12-19 (1) ཁོང་ཕྱ་ག་རུ་སྐྱུང་ཨི་ལོ་།
 (2) n.h. ཁྱོད་ག་རུ་ནི་ཨོག་།
- 12-20 ང་མགོ་ཨ་ནིག་།
- 12-21 (1) ཁོང་ཕྱ་སྤ་རོག་ཅོག་ཨི་སྐྱུ་འཆམ་ལ་ཕེབས་ཨས།
 (2) ཁོ་སྤ་རོག་ཅོག་ཨི་འཆམ་ཆམ་ལ་འགྲུས་ཨས།
- 12-22 བོད་ཕི་ཅལག་ཚོང་ཁང་ག་རེ་ཅིག་དུ་བཅོང་ཨི་ལོ་།
- 12-23 ཚོང་ཁང་ལུ་ལོ་བཅོང་ཨིག་།
- 12-24 (1) ཁོང་པའི་མཚན་ལ་གི་ལྷ་ཕྱ་ལས།
 (2) ཁོ་ལི་མིང་ལ་གི་རྣག་ལགས།
- 12-25 ཇི་ཇི་ལྷོ་ཡེ་ལོ་ལོ་།
- 12-26 (1) ཁོང་ཕྱ་སྐྱུ་རེ་སྐྱུ་ན་ཁང་ལ་བཞུགས་ལོ་ད་ད་ལགས།
 (2) n.h. ཁོ་ནའི་རེ་སྐྱུ་ན་ཁང་ལ་སྐད་ལོ་ད་ད་ལགས།
- 12-27 ལིག་ཚང་(། ལིག་ཅའི་)རྒྱ་རུ་བོད་ཕི་དེ་ལ་པར་རྒྱུ་ལྷོ་ཡེ་ལོ་ལོ་ལགས།

12-28 ལྷ་ས་མག་ནས་བལ་ཡུལ་གིས་ཤོད་ནས་ཚུ་ཉི་གི་ཡོག་རེད།
སློབ་ཚན་བཅུ་གསུམ་པ།

13-1 སང་ཉིན་ཡིན་ན་མཉམ་དུ་ཐད་དུ།

13-2 ངར་དངུལ་ཡོད་ན། དེ་བའདི་ཉི་གི་རེད་དེ། དངུལ་མད་ཅང་ཉི་ཐུབ་མ་སོང་།

13-3 བྱིད་རང་ཁྲོམ་ལ་ཐད་གི་ཡིན་ན། ང་ཡང་ཁྲོམ་ལ་འགྲོ་གི་ཡིན།

13-4 ཉི་མ་བསྟན་གི་མད་ན། ང་སྲི་ཡོགས་ལ་འགྲོ་གི་མན།

13-5 བྱིད་རང་མ་ཐེབས་ན། མི་གཞན་དག་ཅིག་ལ་ལྷ་གི་ཡིན།

13-6 ང་ཚོ་ས་མཚམས་ལ་སྲིན་ན། དམག་མིས་བཟུང་གི་རེད།

13-7 བྱིད་རང་རྒྱ་གར་ལ་ཐད་མྱོང་ན། རྒྱ་གར་གི་གནམ་གཤེས་ཡག་པོ་མཁྲིན་གི་ཡོག་རེད་སྟེ།

13-8 ངས་ཤ་རྩིང་པ་འདི་བཟས་ཡོད་ན། ད་ཚོ་ན་ཡོག་རེད།

13-9 ཁོང་གིས་སློག་བརྟན་དེ་གཟིགས་ཡོད་ན། ང་སློག་བརྟན་དེར་འགྲོ་གི་མན།

13-10 ཁས་ས་ང་འདིར་ཡོང་བ་ཡིན་ན། ཁོང་དང་མཇལ་གི་རེད་དེ།
ང་ས་ཡོང་ཅང་ཁོང་དང་མཇལ་ཐུབ་མ་སོང་།

12-28 Nepal has been buying salt from Tibet for a long time.

Lesson 13

13-1 If tomorrow is all right, let us go together.

13-2 If I had had some money I would have bought this book, but since I had no money I couldn't buy it.

13-3 If you(h.) go to the market I will go too.

13-4 If the sun is not up I won't go out.

13-5 If you(h.) don't come, I shall ask someone else.

13-6 If we went to the border, we would probably be seized by soldiers.

13-7 If you have been to India, you are probably well acquainted with Indian climate.

13-8 If I had eaten this old meat, I would probably have become ill by now.

13-9 If he(h.) has seen the film, I won't go to see it.

13-10 If I had come here yesterday I would probably have met him (h.), but since I didn't come I wasn't able to meet him (h.).

12-28 དང་པོའོ་དང་པོ་ཡས་པོ་ཨ་(ཨ་པོ་ཨ་)ཀྱག་བོད་ནས་ཚུ་ཉ་ལྟ་ལགས།

13-1 གནའི་དྲོ་ཡིན་ན་མོ་ལྷ་མེ་ཨོ་ཨོ།

13-2 ང་ལ་ཀྱང་ཀ་འོད་ན་དེ་བ་འདོ་ཉ་ཡས་ལགས་ཏའི་ཀྱང་ཀ་མད་ཏ་ལ་ཉ་ཐུབ་
གི་མི་འདུག།

13-3 ཁོང་ཕྱ་ཁོམ་ལ་མེ་བས་ན་དྲ་འགོ་གོན།

13-4 ཉི་མ་ལྷེ་འི་ཡུ་ན་ང་མི་ལ་མོ་འགོ།

13-5 ཁོང་ཕྱ་ལྷེ་མེ་བས་ན་གཞའི་ཕྱ་ཅིག་ལ་ལྷ་གོན།

13-6 འོ་རང་སྐ་རྗེ་ལ་འགོ་ན་ལུ་པའི་གི་ཟིང་ཀྱ་ལགས།

13-7 ཁོང་ཕྱ་རྒྱ་ལ་མེ་བས་མུང་འོད་ན་རྒྱ་ཨི་གནས་ཡིས་འ་མི་དུ་མཁེན་དི་
འོད་ཀྱ་ལགས།

13-8 ཅི་འི་ག་རྒྱུང་པ་འདོ་ཟའི་ཕྱ་ཡིན་ན་དག་ཚོང་ངན་འོད་ཀྱ་ལགས།

13-9 ཁོང་པའི་འཁི་རྗེ་གོ་བ་འོ་འདོ་ག་ཟིགས་འོད་ན་ང་འཁི་རྗེ་གོ་བ་འོ་འདོ་ལ་མོ་
འགོ།

13-10 མདང་ཅི་འི་འདུ་རུ་འོ་འོ་ཕྱ་ཡིན་ན་ཁོང་ཕྱ་ཏང་མརྗ་གོ་ལགས་ཏའི་ཅི་འི་སྐ་
ཡོ་ཕྱ་ཁོང་ཕྱ་ཏང་མརྗ་ལྷ་ཐུབ་པ་ལགས།

13-11 རྗེ་གདན་ལ་འགྲོ་མཁན་ཡིད་ན། མཉམ་དུ་ཐང་དུ།

13-12 སྐབ་གྲུ་འདི་འི་ནང་ལ་ཁ་ལག་ཟ་ས་ཡིག་རིད་པས།

13-13 ངས་ཟ་ཡག་མད།

13-14 ཁ་ལག་ཟ་འདོད་འདུག།

13-15 རྒྱ་གར་ལ་འགྲོ་ཕྱིས་ཡིད།

13-16 ཟ་ཡོང་མ་བྱུང།

སྐབ་ཚན་བཅུ་བཞི་པ།

14-1 དེབ་དེ་སྐྱས་ཉོས་པ་རད།

14-2 ཁོང་གིས་གཟིགས་པ་རིད།

14-3 ཁས་ས་ཁོང་རྒྱ་ལེབས་པ་རིད་པས།

14-4 ལགས་མ་རིད། ཁས་ས་མ་ལེབས་པ་རིད།

14-5 ཁོས་ག་རེ་བྱས་ནས། དེབ་དེ་མ་བཙོངས་པ་རད།

14-6 ངས་ཤེན་གི་མད།

14-7 ཁོང་རྒྱ་གར་ནས་ལེབས་པ་མ་རིད།

13-11 If there is anyone going to Gaya, let us go together.

13-12 Is there a place for eating in this school?

13-13 I have nothing to eat.

13-14 I want to have a meal.

13-15 I intend to go to India.

13-16 I had no time to eat.

Lesson 14

14-1 Who bought that book?

14-2 He(h.) bought it.

14-3 Did he(h.) come here yesterday?

14-4 No, he didn't. He didn't come yesterday.

14-5 Why didn't he sell that book?

14-6 I don't know.

14-7 He(h.) came not from India.

- 13-11 (1) རྫོང་རྗེ་གདན་ལ་འགྲོ་སའི་ནཱ་ན་མོ་ལྷ་འགྲོ་འོ།
 (2) h. རྫོང་རྗེ་གདན་ལ་ཐེབས་སའི་ནཱ་ན་མོ་ལྷ་ཐེ་འོ།
- 13-12 ལྷ་བ་གྲུ་འདི་ནང་ཏུ་ཟ་ས་ཟ་ཇ་འོད་ཏུ་ལས།
- 13-13 ང་ལ་ཟ་ཡས་སད།
- 13-14 ཟ་ས་ཟ་འདོད་འདུག།
- 13-15 ལྷ་ལ་འགྲོ་ཙུ་འོད།
- 13-16 ཟ་ལོང་ས་བྱུ། (~བྱུང་།)
-
- 14-1 དེ་བའདེ་སུ་འི་ཉི་ལྷ་ལགས།
- 14-2 (1) ཁོང་པའི་གཟིགས་པ་ལགས།
 (2) n.h. ཁོ་འི་ཉི་ལྷ་ལགས།
- 14-3 མདང་ཁོང་ལྷ་ལྷ་ལ་ཐེབས་པ་ལས།
- 14-4 མ་ཏག་ཨོང་། མདང་ཐེབས་ཀི་མི་འདུག།
- 14-5 ཁོ་འི་གི་བྱའི་དེ་དབའདེ་མོ་བཙོ་ང་ལགས།
- 14-6 དེ་འི་ལྷ་ལོ་འོད།
- 14-7 ཁོང་ལྷ་ལྷ་ནས་ཐེབས་པ་མ་ཏག།

- 14-8 བྱིད་རང་ག་པར་འབྲུངས་པ་རད།
- 14-9 ལྷ་སར་སྐྱེས་པ་རེད།
- 14-10 བྱིད་རང་ཉི་ཉང་ནས་ག་དུས་ལོག་ཐེབས་པལ།
- 14-11 ད་ལྟ་རང་ལོག་ཡོང་བ་ཡིན།
- 14-12 བྱིད་རང་ཁས་ས་སྐབ་གྲར་ཐེབས་པས།
- 14-13 མ་ཕྱིན། (~འགོ་རྒྱ་མ་བུང་།)
- 14-14 ག་རེ་བུས་ནས་ཕྱག་བྲིས་དེ་བཏང་མ་གནང་པལ།
- 14-15 ཁོ་ག་པར་ཕྱིན་པ་ཡིན་ན།
- 14-16 ཁོས་མོར་རྩོག་ཞུས་སོང་།
- 14-17 ཁོང་སྐབ་གྲར་ཐེབས་མ་སོང་།

- 14-8 Where were you(h.) born?
- 14-9 I was born in Lhasa.
- 14-10 When did you(h.) return from Japan?
- 14-11 I returned just now.
- 14-12 Did you(h.) go to school yesterday?
- 14-13 I didn't go
- 14-14 Why didn't you post that letter?
- 14-15 I wonder where he went?
- 14-16 He threw a stone at her.
- 14-17 He(h.) didn't come to school.

- 14-8 (1) ཁོང་སྲ་ག་རྩ་འབྲུའུ་ཕྱ་ལགས།
 (2) n.h. ཁྱོད་ག་རྩ་སྐྱེའི་ཕྱ་ལགས།
- 14-9 ལྟ་ཇ་རྩ་སྐྱེའི་ཕྱ་ལགས།
- 14-10 ཁོང་སྲ་ཉི་འོང་ནས་ནམ་མཁའ་ལ་ཉེ་ཐེབས་པག།
- 14-11 ད་ད་འོའ་རྗེས་ཡིན།
- 14-12 ཁོང་སྲ་མདང་སྐྱབ་གྲུ་ལ་ཐེབས་པས།
- 14-13 ལྟ་རྗེ། (~འགྲོ་ཡས་མ་ཡུང་། ~ཡུའུ།)
- 14-14 ལྟ་ལྟའི་དེ་ཕུག་ཡིག་འདི་གདའ་ང་མ་མཛད་པག།
- 14-15 ཁོ་ག་ལ་མོའོ་ཕྱ་རྗེས།
- 14-16 ཁོའི་མོ་ལ་རྗེའི་ཀོང་གཞུང་རྗེང་།
- 14-17 ཁོང་སྲ་སྐྱབ་གྲུ་ལ་ཐེབས་རྗེས།

PART TWO: VOCABULARY

1. The order of arrangement is based on Kisogoi Chōsahyō (Test List for Basic Vocabulary) (1957) edited by Dr. Shiro HATTORI. Index numbers in this volume are the same as those in the above book. Numbers in parentheses are those in Gengo Chōsahyō (Linguistic Questionnaire) (1966) edited by ILCAA.
2. Vocabulary research was carried out about the items No.0001--No.0500 of Gengo Chōsahyō. Out of these 500 items, however, this volume contains only those items that are marked as most fundamental in Kisogoi Chōsahyō.
3. With regard to Lo dialect Imperfect, a form with verbal particle indicating imperfect is given in parentheses in addition to its stem, while a form with perfect particle is given in parentheses besides its stem in regard to the corresponding Perfect.
4. Along with Imperative form, Prohibitive form is given as Imperative negative form.

1	head (1)		
	མགོ་		མགོ་ཨ་
2	forehead (2)		
	དཔལ་གོག་		དཔར་ལའི་
3	eye (3)		
	དམིག་		དམིག་
4	eyebrow (4) Cf.3,48		
	དམིག་སྐྱ་		དམིག་སྐྱ་
5	tear(s) (6) Cf.15,3,48		
	དམིག་ཚུ་		མཆི་མག་
6	blind (223)		
	ལོང་ང་		ཞ་ར་
7	nose (8)		
	སྒྲ་གྲག་		སྒྲ་
8	ear (7)		
	ཨམ་ཚྭ་ག་		ཨམ་ཚྭ་ག་
9	deaf (222)		
	འོན་གོག་		གུར་ཀྲག་
10	mouth (9)		
	ཁ་		ཁ་
11	lip (10), beak, bill (67)		
	མཚོ་དྲོ་		པོར་དྲོ་
12	tongue (11)		
	ལྗེ་		ལྗེ་ལོ་

13 dumb (221)

ལྷག་པ་

m. གོ་ལྷན་

f. ལྷ་མ་

14 tooth (teeth) (13)

སྔ་

སྔ་

15 spit, saliva (12) Cf.5,10,80

མཚི་མག་

མཚི་མག་

ཁ་ཚུ་ slobber

སྔ་ཚུ་

16 breathe (279) Cf.174,184,190,203

Impf. དབྱུགས་གདང་

དབྱུགས་གདང་(གདང་ཨི་)

Pf. བདང་

བདྲོ་(བདྲོ་ཕྱ་)

Imp. གདོངས་

གདོང་

མ་གདོངས་

མ་གདང་

17 voice (241)

སྒྲང་

སྒྲང་

21 chin, jaw (14)

ཚོག་མ་

མའི་ལེ་

Lit.མ་ནི་ མ་ལེ་

22 face (17)

གདོང་

ངོ་རྒྱུང་

ངོ་གདོང་

23 cheek (15)

འགྲམ་པ་

འགྲམ་པ་

24 moustache, beard (16)

ཨ་ར་

མྱག་ར་

Lit. མྱ་ར་

25 neck (18)

མྱི་

གཉག་ཅེའི་

26 throat (19)

མིག་པ་

མིག་པ་

27 shoulder (20)

དཔུང་པ་

མོག་ཨ་

མོག་པ་ shoulder blade

28 arm (28)

ལག་ངར་

དཔུང་པ་

29 elbow (29)

གྲུ་མ་

གྱིའི་ཅི་མ་

མྱ་རྒྱ་རྒྱ་མ་

མྱི་ཉ་ཅུ་

30 hand (30)

ལག་པ་

ལག་པ་

31 finger (31)

མཇག་གུ་

མཇུ་བུ་

32 nail (32)

མེན་མ་

མེན་མེའོ་

33 chest (24)

བང་གོག་

བང་གོག་

34 breast (25)

འོ་མ་

འོ་མ་

35	heart (36)		
	ཉེང་		ཉེང་
36	belly (26)		
	མྱོད་ཁོག་ stomach		མཚ་
	མ་བ་		
	མུ་སྐད་		
37	guts (37)		
	མུ་མ་		མུ་མ་
38	liver (35)		
	མཚིན་པ་		མཚིན་པ་
39	navel (27)		
	ཉེ་བ་		ཉེ་ལྗོངས་
40	back (21)		
	མལ་པ་		མུ་བ་ཀྱང་
	མུ་བ་ back, behind		
41	waist (22)		
	ཁྱེད་པ་		མུ་མེ་པ་
42	buttock, hip (23)		
	ཀློབ་		ཀློབ་
43	knee (34)		
	མིས་མོ་		མུ་ལི་མོ་
	Lit. མུ་ས་མོ་		
44,45	leg, foot (33)		
	ཀླང་པ་		ཀླང་པ་
47	body (47)		
	གཟུགས་པོ་		གཟུགས་

48	hair (42)		མི་ལྗང་
			ལྗང་
49	skin (38)		ཕག་ཚེ་~ ལྗང་ཚེ་
			ཕག་ས་པ་
50	pus (41)		ཚྭ་ག་
			ཚྭ་ག་
51	sweat, perspiration (39)		ལྗང་ལྗང་ཚྭ་
			ལྗང་ལྗང་ཚྭ་
52	filth, grime (40)		ལྗང་མ་མག་
			ལྗང་པ་
53	blood (44)		ལྗང་
			ལྗང་
54	bone (45)		ལྗང་པ་
			ལྗང་ལྗང་པ་
	Lit. ལྗང་པ་		ལྗང་ལྗང་པ་
55	flesh (46)		ལྗང་
			ལྗང་
56	force, strength, power, might (220)		ལྗང་ས་
			ལྗང་ས་
			ལྗང་
57	look, see (275)		ལྗང་(ལྗང་ཚེ་)
	Impf. ལྗང་		ལྗང་ལྗང་ལྗང་
	Pf. ལྗང་ས་		ལྗང་ལྗང་ལྗང་
	Imp. ལྗང་ས་		ལྗང་ལྗང་
	ལྗང་ལྗང་ས་		ལྗང་ལྗང་

58 smell (278)

Impf. ວຊຸມ	ຊຸມ (ຊຸມ ອີ)
Pf. ວຊຸມສ	ຊຸມ (ຊຸມ ປ)
Imp. ຊຸມ	ຊຸມ
ສຸມສ	ສຸມ

59 hear, listen (277)

Impf. ອັ	ອັ (ອັ ອີ)
Pf. ອັ	ອັ (ອັ ປ)
Imp. ອັ	ອັ
ສອັ	ສອັ

60 laugh (291)

Impf. ຈາດ ສິ ຈັດ	ຈັດ ຈັດ (ຈັດ ອີ)
Pf. ຈັດ	ຈັດ (ຈັດ ປ)
Imp. ຈັດ	ຈັດ
ສຈັດ	ສຈັດ
Impf. ຈາດ ສິ ຈັດສ	ຈັດ ຈັດ (ຈັດ ອີ)
Pf. ຈັດສ	ຈັດ ຈັດ (ຈັດ ປ)
Imp. ຈັດສ	ຈັດ
ສຈັດສ	ສຈັດ

61 weep (292)

Impf. ຕູ	ຕູ (ຕູ ອີ)
Pf. ຕູສ	ຕູ ຕູ (ຕູ ອີ ສ)
Imp. ຕູ	ຕູ
ສຕູ	ສຕູ

62 cry, shout (282) Cf.17,62,112

Impf. སྒྲོང་བྱེད་	སྒྲོང་བྱེད་(བྱེད་ཅི་~བྱེད་མི་)
Pf. བྱེད་	བྱེད་(བྱེད་པ་~བྱེད་མ་)
Imp. བྱེད་	བྱེད་
ས་བྱེད་	ས་བྱེད་

63 clothes, clothing (79)

གོན་ཡག་	གོ་ལོག་
དུག་ལོག་	

64 clothe (356)

Impf. གོན་	གོན་(གོན་ཏི་)
Pf. གོན་	གོན་(གོན་པ་)
Imp. གོན་	གོན་
ས་གོན་	ས་གོན་

65 take off (357)

Impf. བེད་	བུད་(བུད་ཏི་)
Pf. བེད་	བུད་(བུད་པ་)
Imp. བེད་	བུད་
ས་བེད་	ས་བུད་

67 fur (102)

པགས་པ་	པག་ཅི་
--------	--------

68 needle (78)

ཁབ་	ཁབ་
-----	-----

69 thread (77)

སྒྲོང་པ་	སྒྲོང་པ་
----------	----------

70 sew (353) Cf.62,112

འཚོམ་བྱ་བྱེད་	འཚོ་བོ་བྱེད་
---------------	--------------

- 71 food (59)
 ར་ཡག་ ར་ས་
 ར་ཆས་
- 72 powder, flour (52)
 ཞིབ་ཞིབ་ མི་ལྷི་
 སྤུ་ས་
- 73 meat (60) cf. 55(46)
 ཤ་ ཤ་~ ཏུ
- 74 fruit, nut (126)
 འབྲས་བུ་ འབྲི་ལྷི་
 ཤིང་རྟོག་ fruit of tree ཤིང་རྟོག་
- 75 seed (127)
 སྣ་ ས་ངོ་
- 76 egg (61)
 སྣ་ང་ སྣ་ང་
- 77 salt (53)
 སྣ་ སྣ་
- 78 fat, grease (43)
 སྣ་ལུ་ སྣ་ལུ་
 ཞག་ཅི་ ཞག་~ ཏུག་
- 80 water (143)
 སྣ་ སྣ་

81 boil, cook (346)

Impf. ວັດ

ວັດ (ວັດ ທີ່)

Pf. ວັດສ

ວັດໄ້ (ວັດໄ້ ສູ່)

Imp. ວັດສ

ວັດໄ້

ສ່ວັດສ

ສ່ວັດ

82 get ripe, ripen (375)

Impf. ສຸ່ງ

ສຸ່ງ (ສຸ່ງ ດີ)

Pf. ສຸ່ງ

ສຸ່ງໄ້ (ສຸ່ງໄ້ ສູ່)

Impf. ສັດສ ດຳ ດຳ ດຳ

ສັດໄ້ (ສັດໄ້ ດີ)

Pf. ສັດສ

ສັດໄ້ (ສັດໄ້ ສູ່)

83 eat (328)

Impf. ພ້

ພ້ (ພ້ ທີ່)

Pf. ພ້ສ

ພ້ໄ້ (ພ້ໄ້ ສູ່)

Imp. ພ້

ພ້

ສ່ພ້

ສ່ພ້ ~ ສ່ພ້

86 drink (329)

Impf. ດຳດຳ

ດຳດຳ (ດຳດຳ ທີ່)

Pf. ດຳດຳສ

ດຳດຳໄ້ (ດຳດຳໄ້ ສູ່)

Imp. ດຳດຳສ

ດຳດຳ

ສ່ດຳດຳສ

ສ່ດຳດຳ

87 vomit (288)

Impf. ພ້ງ

ພ້ງ (ພ້ງ ທີ່)

Pf. ພ້ງສ

ພ້ງ (ພ້ງ ດີ)

Imp. ພ້ງສ

ພ້ງ

ສ່ພ້ງສ

ສ່ພ້ງ

90 be hungry, starve (331)

Impf. ལྷོགས་

ལྷོག་(ལྷོག་ཨི་)

Pf. ལྷོགས་

ལྷོག་(ལྷོག་པ་)

91 be thirsty (332)

Impf. ཁ་སྐྱམ་

ཁ་སྐྱམ་(སྐྱམ་ཨི་)

Pf. སྐྱམ་

སྐྱམ་(སྐྱམ་པ་)

93 sweet (442)

Pos. མངར་མོ་

མངར་མོ་

Sup. མངར་ཡོས་

མངར་ཡོས་

94 bitter (445)

Pos. ཁ་དྲིག་

ཁི་དྲིག་པ་

Sup.

ཁི་དྲིག་ལྷ་ཁི་དྲིག་པ་

95 rot (335)

Impf. རུལ་

རུལ་(རུ་མི་)

Pf. རུལ་

རུལ་(རུལ་ལྷ་)

96 house (112)

ཁང་པ་

ཁང་པ་

Lit. ཁྱིམ་

ཁིམ་

98 door (111)

གློ་

གློ་

99 wall (109)

ཅུག་པ་

གུང་ཀ་

གུང་ར་ walled enclosure

100 roof (108)

ཕོག་

ཕོག་

ཕོག་ཁ་ upstairs, roof

101 fire (151)

མི་

མི་

102 smoke (149)

དུ་བ་

དུ་ད་པ་

Lit. དུ་ད་པ་

103 ash

གོ་ཐལ་

གོག་ཐུ

105 burn(vi.) (385)

Impf. འབར་

འབར་(འབར་རི་)

Pf. འབར་

འབར་(འབར་པ་)

Impf. མོག་ get burned

མོག་(མོག་ཨི་)

Pf. མོག་

མོག་(མོག་པ་)

106 sit (322), live, dwell (365)

Impf. ལྡན་

ལྡན་(ལྡན་ཏི་)

Pf. བལྡན་

ལྡན་(ལྡན་པ་)

Imp. ལྡོད་

ལྡོད་

མ་ལྡོད་

མ་ལྡོད་

107 lie, lie down (324)

Impf. ཉལ་

ཉུ་(ཉུ་ལི་)

Pf. ཉལ་

ཉུ་(ཉུ་ལྷ་)

Imp. ཉོལ་

ཉོལ་

མ་ཉལ་

མ་ཉུ་

108 sleep (325)

Impf.	གཉིད་ཁྲག་	fall asleep	གཉིད་ལོག་(ལོག་ཅི་)
Pf.	ཁྲག་		ལོག་(ལོག་པ་)
Imp.	ཁྲག་		ལོག་
	ས་ཁྲག་		ས་ལོག་

110 rise, get up (327)

Impf.	ལང་		ལང་(ལང་ཅི་)
Pf.	ལང་		ལྷ་(ལྷ་ལྷ་)
Imp.	ལོང་		ལོང་
	ས་ལོང་		ས་ལོང་

112 close, shut (364) Cf.62, 98

Impf.	(སྒྲི་)ཁྱུག་	shut (the door)	(སྒྲི་)ཁྱུབ་(ཁྱུབ་ཅི་)
Pf.	ཁྱུབ་		ཁྱུབ་(ཁྱུབ་པ་)
Imp.	ཁྱུབ་		ཁྱུབ་
	ས་ཁྱུབ་		ས་ཁྱུབ་

113 open (363)

Impf.	ཕྱེ་		ཕེདི་(ཕེ་ཕེ་)
Pf.	ཕྱེས་		ཕེདི་(ཕེདི་ལྷ་) ~ ཕེས་
Imp.	ཕྱེས་		ཕེདི་
	ས་ཕྱེས་		སྤྲ་ཕེདི་

115 jar, pot (106, 107)

	རྩ་ས་		རྩ་ས་
	ཕུས་པ་		ཕུ་པ་
	ཁོག་ས་		

116 pan, pot (104), kettle (105)

རག་རྟིག་	རག་རྟང་
སྦྱོང་སྦྱོགས་	སྦྱོང་སྦྱོའོ་
ཐབ་ཆས་	ཐབ་རྩ་
ཉ་ཡང་ aluminum pot	ཉ་ཡང་
སླང་ iron pan	སླང་
ཁོག་ལྷིར་	ཐིང་

117 knife (70) Cf.327

གྲི་རྩུང་	གྲི་ཅི་མའི་
-----------	-------------

119 dust (148)

ཐལ་ལ་	ཐལ་
-------	-----

120 wipe (355)

Impf. འཕྲིས་	ཐིའི་(ཐི་ལི་)
Pf. འཕྲིས་	ཐིའི་(ཐིའི་ཐུ་)
Imp. འཕྲིས་	ཐིའི་
མ་འཕྲིས་	མུ་ཐིའི་

121 rope (95)

ཐག་པ་	ཐག་པ་
-------	-------

122 net (93)

བྲུ་བ་	བྲུ་ཁྱི་
--------	----------

123 pole, bar, stick (73)

རྒྱག་པག་	རྒྱག་པག་
----------	----------

124 be born (395)

Impf. བྱུ་~བྱུས་	བྱུའི་
Pf. བྱུས་	བྱུའི་(བྱུའི་ཐུ་)

125 grow (animate thing) (396)

Impf. ཚར་

ཚར་(ཚར་ཏི་)

Pf. ཚར་

ཚར་(ཚར་པ་)

126 live (398)

Impf. མི་ཚེ་བྱུང་

མི་ཚེ་བྱུང་(བྱུང་མི་)

Pf. བྱུང་

བྱུང་(བྱུང་མ་)

Imp. བྱུང་

བྱུང་

Impf. མི་ཚེ་མིང་

མི་ཚེ་མིང་(མིང་ཏི་)

Pf. མིང་

མིང་(མིང་པ་)

Imp. མིང་

མིང་

Lit. མིང་

127 fat (431)

Pos. ལྷག་པ་

ལྷག་ཙམ་

Sup. ལྷག་ཡོའོ་

ལྷག་ཡོའོ་

128 thin (432)

Pos. སྐམ་པ་

སྐམ་པ་

Sup. སྐམ་ཡོའོ་

སྐམ་ཡོའོ་

129 get tired, be tired (367)

Impf. ཐང་ཆད་

ཐང་ཆད་(ཆད་ཏི་)

Pf. ཆད་

ཆད་(ཆད་པ་)

130 disease, sickness (48)

ན་ཚ་

ན་ཚ་

131 wound (49)

མི་

མི་

132 sore, painful (439)

Pos. ཙ་ཕོ་

མ་

Sup. མ་ཡོད་

མ་ཡོད་

134 scratch (314) Cf.62,112

Impf. སྐྱར་རའི་རྒྱག་

སྐྱར་རའི་རྒྱག་

Lit. སྐྱར་ཤད་རྒྱག་

136 kill (349)

Impf. གསད་

སད་(སད་ཉི་)

Pf. བསད་

སད་(སད་པ་)

Imp. སོད་

སོད་

ས་སོད་

ས་སོད་

137 die (397)

Impf. སྤེ་

སྤེ་

Pf. སྤེ་

སྤེ་(སྤེ་ལྷ་)

Imp. སྤེ་

སྤེ་

138 god (245)

ལྷ་

ལྷ་

139 quarrel (219)

རྒྱག་འདྲི་

རྒྱག་ཀ་

140 escape, run away (348)

Impf. བོས་

བོདི་(བོདི་མི་)

Pf. བོས་

བོདི་(བོདི་ལྷ་)

Imp. བོས་

བོདི་

ས་བོས་

ས་བོདི་

141 drive, run after (347)

Impf. དེད་

འདེད་(འདེད་ཉི་)

Pf. དེད་

འདེད་(འདེད་པ་)

Imp. དེད་

འདེད་

མ་དེད་

མ་འདེད་

142 sword (71) Cf.117,328

དཔའ་དམ་

གྱི་རིང་མོའོ་

143 lance, spear (76)

མདུང་

མདུང་

144 bow (74)

གཞུ་

གཞུ་

145 arrow (75)

མདའ་

མདའ་

146 person, man, one (226)

མི་

མི་

147 male (224)

ཁྱོ་ག་

མི་ཁྱོ་

148 female (225)

མུ་དམན་

མི་མུ་

མུ་མེད་

149 child (208)

ཕུ་གུ་

ཕུ་མུ་

150 young (465)

Pos. བཞེན་བཞེན་

བཞེན་ད་

Sup. བཞེན་ཡོའོ་

བཞེན་ཡོའོ་

151 old, aged (466)

Pos. བློ་གྲོལ་

བློ་གྲོལ་

Sup. བློ་ལོང་

བློ་ལོང་

152 father (202)

པ་པ་

པ་པ་

153 mother (203)

མ་མ་

མ་མ་

154 son (206)

བུ་

བུ་

155 daughter (207)

བོ་མོ་

བོ་མོ་

156 elder brother (211), younger brother (213)

ཅ་ཅ་ག་ elder brother

ཅ་ཅ་

ལྷ་ལྷ་ག་ younger brother

ལྷ་ལྷ་

157 elder sister (212), younger sister (214)

མ་ཅག་ elder sister

མ་ཅི་

མོང་མོ་ younger sister

ལྷ་མོ་

158 husband (199)

ཁྱོ་ག་

ཁྱོ་ལྷ་

159 wife (200)

ཁྱོ་དམན་

ཁྱོ་དམི་

160 village (247)

གྲོང་གསེབ་

ལྷང་རྒྱང་

161 hunting (92)

ཁྱི་ར་

ཁྱི་རྒྱ་

162 shoot (299) Cf.145,62,112

Impf. མདའ་རྒྱག་ shoot an arrow མདའ་རྒྱབ་
 Impf. མེ་མདའ་རྒྱག་ shoot a gun མེན་མདའ་རྒྱབ་

163 steal (372)

Impf. ཀྱེ་ ཀྱེ་(ཀྱེ་ཨི་)
 Pf. ཀྱེས་ ཀྱེས་(ཀྱེས་ལྷ་)
 Imp. ཀྱེས་ ཀྱེས་
 མ་ཀྱེས་

164 work (366) Cf.233

Impf. ལས་ཀ་བྱེ་ ལས་ཀ་བྱེ་(བྱེ་ཉི་)
 Pf. བྱས་ བྱའི་(བྱའི་ལྷ་)
 Imp. བྱས་ བྱེ་
 མ་བྱས་

165 repose, take a rest (368)

Impf. ངལ་གསོ་རྒྱག་ Cf.62,112 ངལ་སྤྲུ་(སྤྲུ་ཨི་)
 Pf. སྤྲུས་(སྤྲུས་ལྷ་)
 Imp. སྤྲུས་
 ལྷ་ཏྲུ་

166 pee1 (343)

Impf. ཤྲེ་ ཤྲེ་(ཤྲེ་ཨི་)
 Pf. བཤྲུས་ ཤྲེས་(ཤྲེས་ལྷ་)
 Imp. ཤྲུས་ ཤྲེས་
 མ་ཤྲེ

167 go (413)

Impf. າຫຼໍ່

ຳຫຼໍ່(ຳຫຼໍ່ທື້)

Pf. ສີ່ງ

ສີ່ງ(ສີ່ງ່), ສີ່ງ(ສີ່ງ່)

Imp. ຫຼໍ່ສາ~ຳຫຼໍ່

ຳຫຼໍ່

ສາຳຫຼໍ່

ສາຳຫຼໍ່

168 come (412)

Impf. ຳດ

ຳດ(ຳດທື້)

Pf. ຳດສາ

ຳດ(ຳດ່)

Imp. ຳດ

ຳດ

ສາຳດ

ສາຳດ

169 come out (410)

Impf. ສີ່ງ່າຳຫຼໍ່ Cf.167,360

ສີ່ງ່າຳດ Cf.168,360

170 enter (411)

Impf. າຮູ່ງ

ຳຮູ່ງ(ຳຮູ່ງທື້)

Pf. າຮູ່ງ

ຳຮູ່ງ(ຳຮູ່ງ່)

Imp. າຮູ່ງ

ຳຮູ່ງ

ສາຳຮູ່ງ

ສາຳຮູ່ງ

173 walk (316) Cf.62,112

Impf. ຈໍ່ສາປາຫຼໍ່

ຈໍ່ສາປາຫຼໍ່

174 run (319)

Impf. ຫຼໍ່

ຳດ່ Cf.16

Pf. າຫຼໍ່ສາ

Imp. ຫຼໍ່ສາ

ສາຫຼໍ່ສາ

175 fast, quick (446)

Pos. མགྲོགས་པོ་

མགྲོགས་ཇའི་

Sup. མགྲོགས་ཤོའི་

མགྲོགས་ཡའི་~ལུའུ་ལུ་

176 slow (447)

Pos. དལ་པོ་

དུ་ཙམ་

Sup. དལ་ཤོའི་

དུ་ཡའི་

177 crawl, creep (323)

Impf. ག་སྤུ་འགྲུག་

གོག་པ་གོག་(གོག་ཙམ་)

Pf. འགྲུག་

གོག་(གོག་པ་)

Imp. འགྲུག་

གོག་

མ་འགྲུག་

མ་གོག་

178 way, road (132)

ལམ་ཀག་

ལང་ཀག་

179 bridge (134)

རྩམ་པ་

རྩ་པ་

183 language, speech (243)

སྐད་

སྐད་

184 talk, speak (285)

Impf. ལབ་

ལབ་གདང་ Cf.16

Pf. ལབ་

Imp. ལབ་

མ་ལབ་

185 say (280)

Impf. ཟེར་

ན་(ནི་)

Pf.

ནི་(ནི་ལྟ་)

Imp.

ནི་

མ་ཟེར་

མ་ན་

187 call (281)

Impf. སྐད་གཏང་ Cf.17,16

ལཱ་རྩལ་ Cf.62,112

188 name (239)

མིང་

མིང་

189 play (399)

Impf. ཅེད་མོ་ཅེ་

ཅེད་མོ་ཅེ་(ཅེ་ལི་)

Pf. ཅེས་

ཅེ་(ཅེ་ལྟ་)

Imp. ཅེས་

ཅེ་

མ་ཅེས་

མ་ཅེ་

190 sing (283) Cf.16

Impf. གཞས་གཏང་

སྲུ་གཏང་

Impf. སྲུ་གཏང་

191 dance (284) Cf.62,112

Impf. ཞབས་ཤོ་རྒྱལ་

ཞབས་རོ་རྒྱལ་

192 give (418)

Impf. ལྷོར་

ལྷོར་(ལྷོ་རི་)

Pf. བལྷོར་

ལྷོར་(ལྷོར་པ་)

Imp. ལྷོར་

ལྷོར་

མ་ལྷོར་

མ་ལྷོར་

193 meet (402)

Impf. ສູງາ'	ສູງາ'(ສູງາ'ໂຍ')
Pf. ສູງາ'	ສູງາ'(ສູງາ'ປ')
Imp. ສູງາ'	ສູງາ'
ຂາ'ສູງາ'	ຂາ'ສູງາ'

194 wait (401)

Impf. ຊຽງາ'	ຊຽງາ'(ຊຽງາ'ໂຍ')
Pf. ປຊຽງາສ'	ຊຽງາ'(ຊຽງາ'ປ')
Imp. ຊຽງາສ'	ຊຽງາ'
ຂາ'ຊຽງາສ'	ຂາ'ຊຽງາ'

195 strike, beat, hit (298),(300)

Impf. ຊຽງາ'	ຊຽງາ'(ຊຽງາ'ໂຍ')
Pf. ປຊຽງາສ'	ຊຽງາ'(ຊຽງາ'ປ')
Imp. ຊຽງາສ'	ຊຽງາ'
ຂາ'ຊຽງາສ'	ຂາ'ຊຽງາ'
Impf. ຈຽງາ'	ຈຽງາ'(ຈຽງາ'ໂຍ')
Pf. ຈຽງາສ'	ຈຽງາ'(ຈຽງາ'ປ')
Imp. ຈຽງາສ'	ຈຽງາ'
ຂາ'ຈຽງາສ'	ຂາ'ຈຽງາ'

196 bite (290)

Impf. ສັ່ງາ' Cf.14,62,112	ຮ່າງາ' Cf.62,112
---------------------------	------------------

197 take (378)

Impf. ພັ່ງາ'	ຮ່າງາ' Cf.30,164
Pf. ພັ່ງາ'	
Imp. ພັ່ງາ' , ພັ່ງາ'	

198 have, hold (310)

Impf. འབྱུང་	འབྱུང་(འབྱུང་ལྡིང་)
Pf. འབྱུང་	འབྱུང་(འབྱུང་པ་)
Imp. འབྱུང་	འབྱུང་
མ་འབྱུང་	མུ་འབྱུང་

199 seize (311)

Impf. བཟུང་	ཟུང་(ཟུང་ལྡིང་)
Pf. བཟུང་	ཟུང་(ཟུང་པ་)
Imp. ཟུང་	ཟུང་
མ་ཟུང་	མ་ཟུང་~མ་ཟུང་

201 throw (303)

Impf. བུལ་	བུལ་(བུལ་ལྡིང་)
Pf. བུལ་ས་	བུལ་(བུལ་པ་)
Imp. བུལ་ས་	བུལ་
མ་བུལ་ས་	མ་བུལ་

202 touch (312)

Impf. འཆང་	འག་པ་འཆུང་(འཆུང་ལྡིང་)
Pf. འཆང་	འཆུང་(འཆུང་ལྡིང་)
Imp. འཆང་(~འཆོང་)	འཆུང་
མ་འཆང་	མ་འཆུང་

203 rub (313)

Impf. སྤུང་སྤུང་བྱི་ Cf.164	སྤུང་སྤུང་བྱིང་ Cf.16
Impf. སྤུང་	
Pf. སྤུང་	
Imp. སྤུང་	
མ་སྤུང་	

205 push (308)

Impf. སློ་རྒྱལ་རྒྱལ་ Cf. 62, 112

Impf. སྤྱུ་(སྤྱུ་ལི་)

Impf. སློ་ཅག་རྒྱལ་ (f.)

Pf. སྤྱུ་(སྤྱུ་མ་)

Imp. སྤྱུ་

སློ་སྤྱུ་

206 pull (309)

Impf. འཐེན་

འཐེན་(འཐེན་ཏི་)

Pf. འཐེན་

འཐེན་(འཐེན་པ་)

Imp. འཐེན་

འཐེན་

ས་འཐེན་

སློ་འཐེན་

209 kick (320)

Impf. རྩོག་རྩོག་གཞུ་

རྩོག་རྩོ་ཞུ་

210 tread, step (317)

Impf. རྩོག་བཅོར་གཏང་ Cf. 16

རྩོག་བཅོའི་རྒྱལ་ Cf. 62, 112

Impf. ཀང་རྩོ་རྒྱལ་ Cf. 44, 62, 112

Impf. རྩོག་བཅོར་འཐེབས་

རྩོག་བཅོའི་འཐེབ་(འཐེབ་ཨི་)

Pf. འཐེབས་

འཐེབས་(འཐེབས་པ་)

211 hide, conceal (390)

Impf. སླམ་

སླམ་(སླམ་ཏི་)

Pf. སླམ་

སླམ་(སླམ་མ་)

Imp. སླམ་

སླམ་

ས་སླམ་

ས་སླམ་

Lit. ཡིབ་

Impf. ཡིབ་(ཡིབ་ཨི་)

Pf. ཡིབས་(ཡིབས་པ་)

Imp. ཡིབས་

ས་ཡིབས་

212 search, seek (391)

Impf. འཚལ་	ཕྱ་(ཅ་མི་)
Pf. འཚལ་	ཕྱ་(ཕྱ་མ་)
Imp. འཚོལ་	ཅཱ་
མ་འཚོལ་	མྱ་ཕྱ་

213 find (392)

Impf. ཉིད་	ཉིད་
Pf. བཉིད་	ཉིད་(ཉིད་པ་)

214 show (276)

Impf. ལྟན་	ལྟན་(ལྟན་ཏི་)
Pf. བལྟན་	ལྟན་ད་(ལྟན་པ་)
Imp. ལྟན་	ལྟན་ད་
མ་ལྟན་	མ་ལྟན་

215 put (408)

Impf. གཞག་	བཞག་(བཞག་མི་)
Pf. བཞག་	བཞག་(བཞག་པ་)
Imp. གཞོག་~གཞག་	ཞོགས་
མ་གཞག་~མ་གཞོག་	མ་ཡགས་~མ་ཞགས་

216 collect, gather (414)

Impf. ལྷུ་	འབྲུ་(འབྲུ་མི་)
Pf. བལྷུས་	འབྲུའི་(འབྲུའི་)
Imp. ལྷུས་	འབྲུའི་
མ་ལྷུས་	མྱ་འབྲུ

217 make (362)

Impf. ວຸ້	ວຸ້(ວຸ້ເື້)
Pf. ວຸ້ສາ	ວຸ້ເື້(ວຸ້ເື້ສາ)
Imp. ວຸ້ສາ	ວຸ້ເື້
ສາວຸ້	ສາເື້

218 crush, shatter to pieces (306)

Impf. ສັ່ງ	ສັ່ງເື້(ສັ່ງເື້) Cf. 72, 217
Pf. ສັ່ງສາ	
Imp. ສັ່ງສາ	
ສາສັ່ງ	

220 tear, split (vi.) (342), tear, split (vt.) (341)

Impf. ຂາຍ (342)	ຂາຍ(ຂາຍເື້)
Pf. ຂາຍ	ຂາຍ(ຂາຍສາ)
Impf. ຈາຍຈາຍ (341)	ຈາຍຈາຍ(ຈາຍຈາຍເື້)
Pf. ຈາຍຈາຍສາ	ຈາຍຈາຍ(ຈາຍຈາຍສາ)
Imp. ຈາຍຈາຍ	ຈາຍຈາຍ
ສາຈາຍຈາຍ	ສາຈາຍຈາຍ
Impf. ດວຍ (341)	ດວຍ(ດວຍເື້)
Pf. ດວຍ	ດວຍ(ດວຍສາ)
Imp. ດວຍ	ດວຍເື້
ສາດວຍ	ສາດວຍ

222 crack, smash (336), break (376)

Impf. ຈາຍຈາຍ	ຈາຍຈາຍ(ຈາຍຈາຍເື້)
Pf. ຈາຍຈາຍ	ຈາຍຈາຍ(ຈາຍຈາຍສາ)
Imp. ຈາຍຈາຍ	ຈາຍຈາຍ
ສາຈາຍຈາຍ	ສາຈາຍຈາຍ

223 wash (354)

Impf. ວູ້

ູ້ (ູ້ ທີ່)

Pf. ວູ້ນ

ູ້ນີ້ (ູ້ນີ້ ມຸ້)

Imp. ວູ້ນ

ູ້ນີ້

ອ່ ູ້

ອ່ ູ້

225 tie (350)

Impf. າຸ້ນ

ຸ້ນ (ຸ້ນ ທີ່)

Pf. າຸ້ນນ

ຸ້ນນີ້ (ຸ້ນນີ້ ມຸ້)

Imp. ຸ້ນນ (~ ຸ້ນນ)

ຸ້ນນີ້

ອ່ ຸ້ນນ

ອ່ ຸ້ນນ

226 untie (351)

(1) Impf. າຸ້ວ

ຸ້ວ (ຸ້ວ ທີ່)

Pf. າຸ້ວນ

ຸ້ວນີ້ (ຸ້ວນີ້ ມຸ້)

Imp. າຸ້ວນ

ຸ້ວນີ້

ອ່ າຸ້ວນ

ອ່ ຸ້ວນີ້

(2) Impf. າຸ້ວ

ຸ້ວ (ຸ້ວ ທີ່)

Pf. າຸ້ວນ

ຸ້ວນີ້ (ຸ້ວນີ້ ມຸ້)

Imp. າຸ້ວນ

ຸ້ວນີ້

ອ່ າຸ້ວນ

ອ່ ຸ້ວນີ້

228 swell (315)

(1) Impf. ຸ້ນ

ຸ້ນີ້ (ຸ້ນີ້ ທີ່)

Pf. ຸ້ນ

ຸ້ນີ້ (ຸ້ນີ້ ມຸ້)

(2) Impf. ຸ້ນ

Pf. ຸ້ນນ

229 thrust, dab (304), sting, pierce (305)

Impf. བུའག་	བུའག་(བུའག་མི་)
Pf. བུའགས་	བུའག་(བུའག་པ་)
Imp. བུའག་	བུའག་
མ་བུའག་	མ་བུའག་

230 cut (361)

Impf. གཅད་	བཅད་(བཅད་དི་)
Pf. བཅད་	བཅད་(བཅད་པ་)
Imp. གཅད་~གཅོད་	གཅོད་
མ་གཅད་	མ་བཅད་

231 mix (415)

Impf. སྐྱེས་	ཉིའི་(ཉི་མི་)
Pf. བསྐྱེས་	ཉིའི་(ཉིའི་ཤ་)
Imp. སྐྱེས་	ཉིའི་
མ་སྐྱེས་	མ་ཉིའི་

232 dig (379)

Impf. བྱ་~བྱས་	བྱ་(བྱ་མི་)
Pf. བྱས་	བྱའི་(བྱའི་ཤ་)
Imp. བྱས་	བྱའི་
མ་བྱ་~མ་བྱས་	མ་བྱ་

233 do (419) cf. 164

Impf. བྱེ་	བྱེ་
------------	------

234 move (416)

Impf. འགྲལ་ཀྱིག་ཀྱིག་~གཏང་	Impf. འགྲུ་(འགྲུ་ལི་)
Cf. 62, 16	Pf. འགྲུ་(འགྲུ་ལྷ་)
	Imp. འགྲུ་
	ས་འགྲུ་

235 jump (318)

Impf. མཚོས་	མཚོང་(མཚོང་ལི་)
Pf. མཚོས་	མཚོའ་(མཚོའ་ལྷ་)
Imp. མཚོས་	མཚོང་
ས་མཚོས་	སྣ་ཚོང་

236 ascend, rise (383), climb, go up (381)

Impf. འཇག་	འཇག་(འཇག་ལི་)
Pf. འཇག་	འཇག་(འཇག་པ་)
Imp. འཇག་	འཇག་
ས་འཇག་	ས་འཇག་
Impf. ཡར་འགོ་ Cf. 357, 167	ཡ་ལ་འགོ་

237 descend, alight, go down (382)

(1) Impf. བབ་	བབས་(བབས་ལི་)
Pf. བབས་	བབས་(བབས་པ་)
Imp. བབ་	བོབས་
ས་བབ་	ས་བབས་
(2) Impf. མར་འགོ་ Cf. 358, 167	མ་ལ་འགོ་

238 fall (384)

Impf. གཟར་	ལྷིས་(ལྷིས་ལི་)
Pf. གཟར་	ལྷིས་(ལྷིས་པ་)
Lit. ལྷང་	

239 get wet, damp (388)

Impf. ལྷོན་པ་ཚག་

ལྷོན་པ་ཚག་(ཚག་ཡི་)

Pf. ཚག་

ཚག་(ཚག་པ་)

240 dry (389)

Impf. སྐམས་

སྐམ་(སྐམ་ཡི་)

Pf. བསྐམས་

སྐམ་(སྐམ་པ་)

Impf. སྐམས་~སྐྱམས་
མ་སྐམས་

སྐྱམ་

མ་སྐམ་

241 consider (406), think (420)

Impf. བསམ་སློང་གཏང་ (406)
Cf.16

བསམ་སློང་གཏང་ Cf.16

Impf. ལྷོག་ཅོང་གཏང་

Impf. ལྷོག་ཅམ་གཏང་

Impf. བསམ་ (420)

བསམ་སློང་འཁོར་(འཁོར་ལི་)

Pf. བསམས་

འཁོར་(འཁོར་པ་)

Impf. ལྷོག་ཅམ་འཁོར་(འཁོར་ལི་)

242 know (421)

Impf. ཤེན་

ཤེའི་(ཤེའི་ཀེ་~ཤེ་ལྟི་)

Pf. ཤེན་

ཤེའི་(ཤེའི་པ་)

243 forget (407)

Impf. བརྗེད་

བརྗེད་(བརྗེད་ལྟི་)

Pf. བརྗེད་

བརྗེད་(བརྗེད་པ་)

Neg. Imp. མ་བརྗེད་

མ་བརྗེད་

244 teach (360)

Impf. སླབས་

སླ་བ་(སླབ་ཨི་)

Pf. བསླབས་

སླ་བས་(སླབས་པ་)

Imp. སླབས་~སློབས་

སློབས་

ས་སླབས་

ས་སླབས་

245 fear, be afraid (294)

Impf. ཞེད་

འཇིག་(འཇིག་ཨི་)

Pf. ཞེད་

འཇིག་(འཇིག་པ་)

Neg. Imp. མ་ཞེད་

མ་འཇིག་

246 like (333)

དགའ་པོ་ཡིད་

Cf. p. 24-30

Impf. འཐད་(འཐད་ཉི་)

Pf. འཐད་(འཐད་པ་)

247 rejoice, be glad (293)

དགའ་པོ་ཡིད་

Cf. p. 24-30

Impf. ཉམ་དགའ་(དགའ་ལི་)

Pf. དགའི་

248 get angry (296) Cf. 83

Impf. ཚིག་པ་ཟ་

ཚིག་པ་ཟ་(ཟིའི་)

249 mind, heart (244)

སེམས་

སེམས་པ་

250 sky (157)

གནས་

གནས་

251 cloud (153)

གླིན་པ་

གླིང་པ་

252 fog (154)

སྲུག་པ་

སྲུག་པ་

253	rain (n.) (155), rain (v.) (387)	
	ཚར་པ་ (n.)	རྩོམ་ཚུལ་
	Impf. ཚར་པ་གཏང་ Cf.16	ཚུལ་རྩོམ་ Cf.62,112
256	rainbow (158)	
	འཇཇ་	འཇཇ་
257	snow (156)	
	གངས་	ཁྲ་
258	ice (144)	
	འབྲུགས་པ་	དར་ཏང་
261	sun (159) Cf.391	
	ཉི་མ་	ཉི་མ་
262	moon (160)	
	རྩི་བ་	རྩི་བ་~རྩི་བ་
263	star (162)	
	སྐར་མ་	སྐར་མ་
264	light (476)	
	འོད་	འོད་
265	shadow, shade (161)	
	གྲིམ་ནག་	གྲིམ་ཅག་
266	bright, light (474) Cf.337	
	Pos. བྲང་དཀར་པོ་	དཀར་ཏང་
267	dark (475) Cf.338	
	ནག་ཁུང་	མི་ནག་པ་
268	wind (152)	
	རྩུགས་པ་	ལྷུང་ཕུ་

269 blow (386) Cf.62,112

Impf. སྤྱུ་རྒྱལ་

སྤྱུ་རྒྱལ་

270 hot (461) Cf.132

Pos. ཚ་ཕོ་

ཚ་

271 cold (462)

Pos. བྲང་མོ་

བྲང་

Sup. བྲང་ཡོའོ་

བྲང་ཡོའོ་

cold (464)

Pos. བྲང་མོ་

བྲང་མོ་

Sup. བྲང་ཡོའོ་

བྲང་མོའོ་བྲང་མོ་

272 warm (463)

Pos. རྩ་ཕོ་

རྩ་ཨ་

Sup. རྩ་ཡོའོ་

རྩ་ཡོའོ་

273 mountain (136)

ཉི

ཉི་ཀ་

274 forest (131)

ཡིང་ནགས་

ཡིང་ནགས་

275 field (137), plain (138)

སྤང་གཡོངས་ (137)

ན་མ་

ཐང་ (138)

ཐང་ཀ་

276 pond (139), lake (140)

ཚུ་རྩིང་ (139)

རྩིང་ཏུ་

མཚོ་ (140)

མཚོ་

277 river (135)

གཙང་ཕོ་

གཙང་ཕོ་

རྒྱལ་ཚུ་ stream Cf.281,80

རྒྱལ་ཚུ་

279 sink (340)

Impf. དེས་

འཕིབ་(འཕིབ་མི་)

Pf. དེསས་

འཕིབ་(འཕིབ་པ་)

280 float (339)

Impf. ལྷིང་

ལྷིང་(ལྷིང་མི་)

Pf. ལྷིངས་

ལྷིང་(ལྷིང་པ་)

281 flow (380)

Impf. ལྷུགས་

ལྷུག་(ལྷུག་མི་)

Pf. བལྷུགས་

ལྷུག་(ལྷུག་པ་)

283 sea (141)

ལྷ་མཚོ་

ལྷ་མཚོ་

285 island (142)

ལྷིང་ཕུན་

མཚོ་ལུང་

286 stone (145)

རྩ་

རྩ་ལོང་

287 sand (147)

བྱི་མ་

བའི་མ་

288 earth, soil (146)

ས་

ས་

289 tree (118)

ལྷིང་སྤོང་

ལྷིང་སྤོང་

290 grass (121)

ལྷ་

ལྷ་

291 trunk (119)

སྤོང་པོ་

སྤོང་པོ་

292	bark (128) Cf. 49	
	པགས་པ་	པག་ཚོ་
293	stalk (122)	
	སོག་མ་	སོག་མ་
294	branch (120)	
	ཡལ་ག་	ཡར་ཀ་
295	leaf (124)	
	ལོ་མ་	
	འདབ་མ་	འདའི་མ་
296	flower (125)	
	སེ་རྟོག་	སེན་རྟོག་
297	root (123)	
	ཙ་བ་	ཙུ་མ་
300	animal (91)	
	སེམས་ཅན་	སྤོའ་རྣང་
301	bird (63)	
	བྱ་	བྱ་མོ་
302	fish (89)	
	ཉ་	ཉ་
303	worm, insect (83)	
	འབྲ་	འབྲ་
304	dog (94)	
	ཁྱི་	ཀི་
305	shellfish (90)	
	རླང་	རླང་གོའོ་
	འབྲུམ་འབྲུག་	འབྲུམ་འབྲུག་

- 306 ant (88)
 ལྷོག་མག་ ལྷོ་ཉྱག་པ་
- 307 mosquito (85)
 དུག་སྦང་~དུག་སྦང་ Cf.307 བེད་མིད་
- 308 fly (84)
 སྦང་གུ་ རང་མ་
- 309 flea (86)
 འཇུ་བ་ ཀྱིག་པ་
- 310 louse (87)
 ཤིག་ ཤིག་
- 311 snake (82)
 ལྷུལ་ ལུའུ་
- 312 horn (68)
 ལྷ་ཅེ་ རང་ལྷོག་
 ལྷ་ལོག་
- 314 tail (100)
 ལུག་གུ་ ར་མ་
 Lit. ར་མ་
- 316 wing (64)
 ལུག་ལོག་པ་ ལུག་ལོག་པ་
- 317 feather (65) Cf.301
 ལུ་སྦྱོ་ ལུབ་སྦྱོག་
- 318 nest (66)
 ཚང་ ལུ་ཚང་ Cf.301

319 fly (337)

Impf. སྲིང་

འཕྱར་(འཕྱར་རྒྱུ་)

Pf. སྲིང་

འཕྱར་(འཕྱར་པ་)

Imp. སྲིང་

འཕྱར་

མ་སྲིང་

མ་འཕྱར་

320 swim (338) Cf.62,112

Impf. ལྷུལ་ལྷུག་

ལྷུ་ལྷུབ་

321 round (448)

Pos. སྒྲོང་སྒྲོང་

སྒྲོང་སྒྲོང་

322 sharp, acute (449)

Pos. རྩ་ཕོ་

རྩ་ཨ་

Sup. རྩ་ཕོའོ་

རྩ་ཕོའོ་

323 blunt, dull (450)

རྩ་མད་པ་

ཁ་མད་

324 hole, pit (133)

ཨི་ཁང་

ཨིག་ཨོ་

ས་དྲང་

དྲང་དྲང་

325 straight (452)

Pos. འདྲོངས་ཕོ་

ཕ་རེའི་

326 big, large (427)

Pos. ཆེན་ཕོ་

ཆོ་ཕོའོ་~ཆོ་ཕོའོ་

Comp. ཆེབ་

ཆའི་

Sup. ཆོ་ཕོའོ་

ཆོ་ཕོའོ་

327 little, small (428)

Pos. རྒྱང་རྒྱང་

ཅི་མཐི

Comp. རྒྱང་བ་

ཅུང་

Sup. རྒྱང་ཤོད་

ཅུང་ཡོད་

328 long (455)

Pos. རིང་ཕོ་

རིང་

Sup. རིང་ཤོད་

རིང་ཡོད་

329 short (456)

Pos. རྒྱུང་རྒྱུང་

རྒྱུང་

Sup. རྒྱུང་ཤོད་

རྒྱུང་ཡོད་

330 thick (433)

Pos. མཐུབ་ཕོ་

མུམ་

Sup. མཐུབ་ཤོད་

མུབ་ཡོད་

331 thin (434)

Pos. རྩལ་ཕོ་

རྩལ་

Sup. རྩལ་ཤོད་

རྩལ་ཡོད་

332 colour (483)

ཚོས་གཞི་

ཚོད་

ཚོས་

333 red (479)

Pos. དམར་ཕོ་~ དམར་མོ་

དམར་ཚོ་

Sup. དམར་ཤོད་

དམར་ཡོད་

334 blue (480)

Pos. རྩམ་ཕོ་

རྩམ་ཕོ་

Sup. རྩམ་ཤོད་

རྩམ་ཡོད་

335 yellow (482)

Pos. སེར་པོ་

སེར་ཚོ་

Sup. སེར་ཡོའོ་

སེར་ཡོའོ་

336 green (481)

Pos. ལྗང་ཁུ་

ལྗང་ཀུ་

Sup. ལྗང་ཡོའོ་

ལྗང་ཡོའོ་

337 white (477)

Pos. དཀར་པོ་

དཀར་ཚོ་

Sup. དཀར་ཡོའོ་

དཀར་ཡོའོ་

338 black (478)

Pos. ཉག་པོ་

ཉག་པོ་

Sup. ཉག་ཡོའོ་

ཉག་ཡོའོ་

339 sound (242)

སྒྲ་

སྒྲ་

340 smell (58)

སྲི་མ་

སྲི་མ་

341 strong (437) Cf. 56, 326

Pos. འབྲུག་ས་ཆེན་པོ་

འབྲུག་ས་ཆེན་པོ་

342 weak (438) Cf. 56

འབྲུག་ས་མད་པ་

Pos. འབྲུག་ས་སྐྱོ་ཙ་

Sup. འབྲུག་ས་སྐྱོ་ཡོའོ་

343 right, correct (487)

Pos. དག་པོ་

དག་ཚེའི་

Comp. དག་པ་

Sup. དག་ཡོའོ་

Pos. བདེན་པ་

བདེན་པ་

344 good (485)

Pos. ཡག་པོ་

དགའ་ཨ་

Comp. ཡག་པ་

Sup. ཡག་པོའོ་

དགའ་ཡོའོ་

345 bad, wrong (486)

Pos. ལྷག་ཅག་

ལྷག་རྒྱ་

Comp. ལྷག་པ་

Sup. ལྷག་པོའོ་

346 smooth (451), soft (441)

Pos. འཇམ་པོ་

འཇའ་པ་

Sup. འཇམ་པོའོ་

འཇམ་ཡོའོ་

347 old, ancient (468)

Pos. ཉིང་པ་

ཉིང་པ་

Sup. ཉིང་པོའོ་

ཉིང་ཡོའོ་

348 new (467)

Pos. གསར་པ་

གསྐྱ་པ་ ~གསམ་པ་

Comp. གསར་པ་

གསྐྱ་ར་

Sup. གསར་པོའོ་

གསར་ཡོའོ་

349 beautiful, fine (484), pretty (453)

Pos. མཛེས་པོ་

མཛེས་ཨོ་

Sup. མཛེས་པོའོ་

མཛེས་ཡོའོ་

Pos. ཉིང་རྩེ་པོ་

ཉིང་རྩེ་མོའོ་

Sup. རྩེ་པོའོ་

རྩེ་ཡོའོ་

351 dirty (454)

Pos. རྩེ་པོ་

རྩེ་ར་

Sup. རྩེ་པོའོ་

རྩེ་ཡོའོ་

352 hard (440)

Pos. མཚལགས་པོ་

ཚྲོ་ང་

Sup. མཚལགས་ཤོའོ་

ཚྲོང་ཡའོ་

Pos. ཚྲོང་པོ་

Sup. ཚྲོང་ཤོའོ་

354 front (268)

མདུན་

མདུན་

355 back (269)

ཚུབ་

ཚུབ་

356 space, between (272)

བར་

ཨར་ཀ་

357 up, on, over (273)

ཡར་

ཡ་ལ་

358 down, under (274)

མར་

མ་ལ་

359 inside, inward, interior (270)

ནང་

ནང་

360 out, outside, exterior (271)

ཕྱི་

ཕྱི་

361 right (267)

གཡས་པ་

གཡའི་ཕྱ་

362 left (266)

གཡོན་པ་

གཡོན་པ་

364 near (458)

Pos. ཉེ་པོ་

ཉེ་འོ་

Sup. ཉེ་ཤོའོ་

ཉེ་ཡའོ་

365 distant, far (457) Cf.328

Pos. ཐག་རིང་པོ་ ཐག་རིང་

366 high (429)

Pos. མགོ་པོ་ མགོ་པོ་

Comp. མགོ་བ་ མགོ་ལ་

Sup. མགོ་ཤོ་ མགོ་ཡོ་

367 low (430)

Pos. དམའ་པོ་ དམའ་

Sup. དམའ་ཤོ་ དམའ་ཡོ་

370 wide (459) Cf.326

Pos. རང་ཁ་ཆེན་པོ་ རང་ཆེ་པོ་

371 narrow (460) Cf.327

Pos. རང་ཁ་ཆུང་ཆུང་ རང་ཅུང་

372 with, together, along with (498)

མཉམ་དོ་ མི་ལུ་~སྲུ་ལུ་~སྲུ་ལ་~ཆ་ལ་

373 full (470)

གང་ གང་

376 morning (168)

ཞིག་གས་ ལྷ་རོག་

377 afternoon (169) Cf.261,391,355

ཉིན་གུང་རྒྱལ་ལ་ ཉི་མ་གོ་ལྷོག་

378 evening (170)

དགོང་དག་ དགོང་མོ་

དགོང་མོ་

379 night

མཚན་~མཚན་མོ་ མཚན་མོ་

- 382 now (175)
 ད་ལྟ་ ད་ཏ་
- 385 always (469)
 ཉིག་པར་ ཙམ་མཚེན་
- 387 today (174)
 དེ་རིང་ དེ་རིང་ ~ དེ་རིང་
- 388 yesterday (172)
 །ལས་ས་ མདང་
- 389 tomorrow (173)
 སང་ཉིན་ གནའི་རྗེ་
- 390 everyday (164) Cf.261,391
 ཉིན་ལྟར་(རིབ་ཞིན་) ཉི་མ་ཉིན་གང་པོ་ Cf.407
- 391 day (163) Cf.261
 ཉི་མ་ ཞག་མོ་
 ཞག་པོ་ the time from one sun-rise to another
- 392 year (167)
 ལོ་ ལོ་
- 393 count (393) Cf.62,112
 Impf. བྲངས་ཀ་རྒྱག་ Cf.62 བྲངས་ཀ་རྒྱབ་

394 one ~ ten (179 ~188)

1	གཅིག་	གཅིག་
2	གཉིས་	གཉིདི་
3	གསུམ་	གསུམ་
4	བཞི་	བཞི་
5	ལྔ་	ལྔ་
6	དྲུག་	དྲུག་
7	བདུན་	བདུན་
8	བརྒྱད་	བརྒྱད་
9	དགུ་	དགུ་
10	བརྒྱ་	བརྒྱ་

404 twenty (189)

ཉི་ཤུ་(ཐམ་པ་)	ཉི་ཡུ་
---------------	--------

405 hundred (190)

བརྒྱ་(ཐམ་པ་)	བརྒྱ་
--------------	-------

406 time (first time, two times) (198)

ཐངས་	ཐང་མ་
------	-------

407 altogether, all, whole (194)

ཅང་མ་	གང་པོ་མ་ལུ་
-------	-------------

སྒང་ཁ་	
--------	--

408 half (193)

ཐེད་ཀ་	ཐེད་ཀ་
--------	--------

409 heavy (435)

Pos. ལྗེ་པོ་	ཅའི་
Sup. ལྗེ་ཤོད་	ཅ་ཡོད་

410 light (436)

Pos. ཡང་པོ་

ཡང་

Sup. ཡང་ཡོན་

ཡང་ཡོན་

411 many, much (471)

Pos. མང་པོ་

འ་མིའི་~མང་པོའི་

Comp. མང་བ་

མང་

Sup. མང་ཡོན་

འ་མིའི་མང་

412 few, little (472)

Pos. ཉུང་ཉུང་

ཉུང་ཇི་

Sup. ཉུང་ཡོན་

ཉུང་ཡོན་

413 I (227)

ང་

ང་

414 we (231)

ང་ཚོ་

འའི་~འའི་ཀྱག་

415 you(sg.) (228)

ཁྱོད་~ཁྱོད་ར་

ཁྱོད་~ཁྱོད་རང་

H. ཁྱོད་རང་

ཁོང་ལྟ་

416 you(pl.) (232)

ཁྱོད་རང་ཚོ་

ཁྱའི་ཀྱག་

H. ཁྱོད་རང་ཚོ་

417 he (229), she (230)

ཁོ་ (229)

ཁོ་

མོ་ (230)

མོ་

H. ཁོང་

ཁོང་ལྟ་

418 they (233,234)

ཁོ་ཚོ་

ཁོང་ཀྱག་

H. ཁོང་ཚོ་

420 this(one) (249)

འདི་

འདི་

421 that(one), that over there (251)

ཕ་གི་

འུ་ལི་

422 here (257)

འདིར་

འདུ་འདུ་

423 there, over there (258)

ཕ་གིར་

འུ་འུ་

424 who (237)

སྟེ་

སྟེ་

425 what (253)

ག་དེ་

གི་

426 which(one) (252)

ག་གི་

ག་རའི་ཅིག་

427 how (256) Cf.233

ག་འདྲས་ཟེ་བྱས་ནི་

གང་གི་བྱས་ཤིང་

428 where (260)

ག་པར་

ག་འདྲ་~ག་ནས་

429 when (176)

ག་དུས་

ནས་

430 how many (192), how much (191)

ག་ཚད་~ག་ཚོད་

མང་ལོས་